

S'Arenal de Mallorca

S'Arenal de Mallorca
Buletí informatiu del poble
de S'Arenal, del terme de
Llutxà, el de Marratxí i
la part rural del terme de
Ciutat de Mallorca.
Edita Associació de Veïnats
Son Sunyer
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit
IMPRIMEIX
Imprenta Atlante
DEPOSIT LEGAL
PM 473-80
Publicitat i subscripcions
Camí Canteres 132
Telèfon 265005

73.100 S'ARENAL

BOLLETÍ INFORMATIU N.º 67

15 DE GENER DE 1985

PREU 50 PTES.

El governador de Melilla i les seves filles

N'Andreu Moreno i la seva família, visqueren durant 10 anys al Carrer Ma-

ria Antonia Salvà, n.º 10 de S'Arenal i llegien S'ARENAL DE MALLOR-

CA ja que n'eren subscritors. Ara són les filles del governador de Melilla, càrrec que ostenta n'Andreu Moreno des de fa mig any.

Ara, han passat tots les seves vacances de Nadal entre nosaltres i ens han contat que la petita participa cada dissapte a un programa infantil que emet Antena Radio de Melilla. La major ha entrat a formar part d'un orfeó. Se troben molt bé, diuen per aquelles terres africanes. És natural, si tenim en conta la diferència d'habitar un 8e. pis d'un carrer estret de S'Arenal i la residència del Senyor Governador de Melilla.

La nostra enhorabona a la família Moreno alhora que congratular-nos pel fet que aquests areners hàgin pujat tant de categoria.

Al Riu Center de les Meravelles, els Reis d'Orient dugueren joguets als nins dels empleats i clients de la cadena Riu.

Els Reis Màgics a la seva arribada a n'Es Pi llari. Dugueren molts de regals.

El club marítim Sant Antoni tendrà nou president

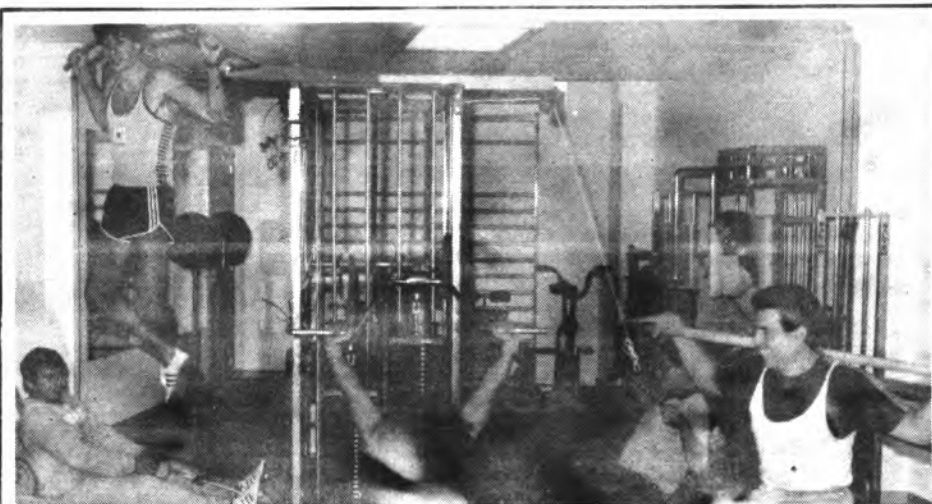
Josep Torralba, home conegut per tots els aficionats a l'esport nàutic balear, serà el nou president del Club Marítim Sant Antoni, de Ca'n Pastilla, substituint a n'Antoni Darder, el qual refusà

al càrrec per motius de tipus familiar.

Torralba ja havia tingut càrrecs en altres llocs, sempre referents a la vela, com per exemple a la Federació Balear de Vela, també ha estat un dels grans impul-

sors de la modalitat "optimist" en la qual, de tots és sabut, els mallorquins han obtingut grans èxits.

Enhorabona per en Josep Torralba i li desitjam una bona tasca al front del Club Marítim Sant Antoni.

GIMNAS ZEUS

CULTURISME-MANTENIMENT - JIU-HITSU - MASSATGES - GIMNASTICA RITMICA - TAEKWONDO - JUDO - SAUNA - BALLET - AMAGRIMENT - AEROBIC

CARRER SINGLADURA, 13. TEL. 262214 - CA'N PASTILLA

Informe sobre la situació actual de l'ensenyament del català al BUP (Dirigit als senyors Francesc Gilet i Andreu Crespí)

El Decret de bilingüisme de 1979 va posar les bases del que havia d'ésser l'ensenyament de i en català a les Balears durant el període pre-autonòmic. Es tractava d'un decret tímid (alguns dirien "prudent") que, respecte de la situació anterior, suposava una passa de gegant: pràcticament es passava de la proscripció de la nostra llengua en el terreny educatiu a una nova actitud de "proteccionisme", encara que era totalment mancat de decisió i de visió de futur. Aquest decret va permetre, cal reconèixer-ho, els pocs avanços que per part del sistema administratiu s'han aconseguit en aquests darrers anys. Així mateix, és també el punt on s'origina l'estat actual de coses, força insatisfactori i migrat. Perquè, si bé la U.C.D. —partit/mare d'aquell decret— no va ésser capaç d'adoptar una actitud decidida i clara per por—deien ells— a las pressions dels grups més radicalment anticatalanistes, per temor a una teòrica "valencianització" de la nostra comunitat, actuà amb mitges tintes que, al capdavant, perpetuaren una situació de confusió i de realitzacions insatisfactòries.

Amb el Decret de bilingüisme del 79, juntament amb les tres hores de classe de català als diferents nivells de l'ensenyament mitjà i bàsic, s'institucionalitzaven una sèrie d'incongruències i de discriminacions que encara patim; entre d'altres: una pregonosa situació d'inferioritat del català, quant al nombre d'hores lectives, respecte de les altres llengües; la dependència d'una Comissió Mixta de dificultats funcionament, totalment inadequada per resoldre realment una allau de qüestions i de reivindicacions que, així, gairebé sempre quedaren desatendides; la instauració d'un nefast i arbitrari sistema d'exempcions que sovint ha semblat més tot una arma de la Conselleria de Cultura per desestabilitzar la normalització lingüística de la nostra comunitat i el bon funcionament dels centres; i la implantació —només, i molt significativament, adoptada pels centres privats— d'una denominació confusionista ("Llengua de las Balears") de l'assignatura que implica una nom inadequada i científic a la nostra llengua —el català— i és una mostra més de l'atemptat contra la unitat de l'idioma practicat per certs grups polítics.

Així mateix, data també d'aquella etapa la primera convocatòria d'oposicions per cobrir les places de professors de l'ensenyament mitjà de Llengua i Literatura catalanes. Si bé aquestes oposicions (1981) i les següents (1982) varen servir per consolidar un professorat més estable professionalment, també introduïren entrebancs molt

greus que finalment han acabat per aturar el sistema d'oposicions en el nostre col·lectiu: la introducció del nom "modalidad balear", juntament amb el de l'assignatura; la no homologació de les oposicions realitzades a Catalunya amb les nostres —com si es tractés de coscos i matèries diferents— i la manca de concursos de trasllat...

Tot feia preveure que amb l'assoliment de l'Autonomia la nostra situació havia de canviar per bé. En canvi, hem de lamentar que no hagi estat així. Ja durant el curs 1982-83 la C.E.N.C.-O.C.B. denuncià, en un document sobre la Situació de l'ensenyament de i en català en els diferents nivells educatius, l'estat desolador en què ens trobàvem. De llavors ençà aquesta situació no ha fet més que agreujar-se, la qual cosa es deu únicament a la deixadesa i al poc interès de les autoritats encarregades de l'educació i la cultura a casa nostra, tant de les vinculades a l'administració de l'Estat com de les autonòmiques. Ambdós poders, central i autonòmic —ara en mans de partits oposats políticament: P.S.O.E. i A.P.—, ha practicat una política idèntica, basada en l'oblit i el desinterès cap a l'ensenyament del català i la normalització lingüística. D'aquesta forma han pogut practicar dissimuladament l'obstacle. En conseqüència, no sols no han afavorit l'avançament i la millora de l'ensenyament de i en català, sinó que amb la seva irresponsabilitat han acabat per deteriorar la migrada situació que havíem heretat d'anys anteriors.

Es la nostra intenció en aquest document denunciar i fer públic aquest estat de coses. Creim que les altres vies possibles (a través del diàleg i les peticions en privat) han resultat totalment infructuoses. Tant les entrevistes amb el responsable del ministeri d'Educació a Balears, Sr. Andreu Crespí, com les realitzades amb el de la Conselleria de Cultura de la Comunitat Autònoma, Sr. Gilet, durant el passat curs escolar (1983-84) no varen servir absolutament de res, tot i que pensam que amb un mínim de voluntat política s'haurien pogut aconseguir les nostres lògiques reivindicacions.

La "degradació" de què hem parlat fins ara ve motivada, i alhora n'és un reflex, de les insòlites condicions en què ens trobam. Tot això ens pot convertir dins el sistema educatiu en un col·lectiu atípic i deixar-nos en una situació d'inferioritat respecte de les altres, situació de què difícilment podrem sortir.

Una mostra d'aquesta "atipicitat" és el desconcert en què els seminaris de Llengua i Literatura ca-

talanes es troben respecte de moltes de les qüestions que els afecten, ja que no és gaire clar a quina entitat pertanyen (Ministeri d'Educació, Conselleria d'Educació i Cultura). En repetides ocasions s'han rebut ordres (per exemple, del lliurament de les programacions o d'altres tràmits burocràtics) procedents de la Conselleria d'Educació. Òbvia, però, que la Inspecció del M.E.C. manté opinions diferents. En canvi, a l'hora de demanar o d'exigir uns drets sembla com si cap d'aquests dos organismes no tingués la més mínima competència sobre nosaltres. Caldria, per tat, com a norma mínima de respecte, que es posassin d'acord (i ens ho comunicassin sobre quines són les seves competències).

La paralització de les oposicions dels professors de Llengua i Literatura catalanes, de B.U.P. i F.P., ha suposat un retrocés total en poc temps. Quan era d'esperar que les places es cobrissin definitivament per numeraris, la nostra assignatura segueix en gran part en mans de professorat interí, amb el conseqüent desequilibri que això suposa per a tots (des del Ministeri fins als mateixos professors interins, tot passant per aquells que encara no han trobat lloc de treball). De fet, el que cal realment denunciar una vegada més és la manca d'interès de trobar una solució ràpida al conflicte que han demostrat la Delegació del M.E.C. i la Conselleria d'Educació i Cultura. És preocupant el fet de no saber quan s'arribarà a una solució per part dels tribunals, ja que, si se segueix allargant l'actual paralització, podem arribar a un estat màxim de crisi i àdhuc de real involució quant a l'ensenyament del català.

De la mateixa manera, contribueix a accentuar la nostra insòlita situació el fet de rebre un tracte discriminatori com a funcionaris per part del M.E.C.: cap dels actuals agregats i catedràtics de Llengua i Literatura catalanes no ha rebut el seu títol administratiu encara (quan els de les altres assignatures d'oposicions més recents ja el tenen) i tampoc no han estat convocats concursos de trasllat —obligatoris segons la llei—. I no parlem dels lamentables retards en qualsevol tramitació burocràtica dels nostres documents, que no és altra cosa que una prova palpable de l'oblit en què l'Administració ens té. Igualment, la no homologació dels ensenyaments de Llengua i Literatura catalanes amb els altres funcionaris dels mateixos coscos ha provocat situacions totalment discriminatòries com, per exemple, la no inclusió en nòmina dels opositors de l'any 1983 durant els primers mesos del curs present o la petita diferència

de sous de tot el col·lectiu d'agregats i catedràtics de la nostra llengua respecte dels altres companys, motivada per la situació d'irregularitat administrativa (per exemple, el no reconeixement del "grau" encara). De totes aquestes qüestions, n'hem de culpar concretament el Sr. Andreu Crespí ja que no s'ha preocupat de resoldre davant el seu Ministeri la situació d'irregularitat i de confusió reiterada respecte de nosaltres.

Igualment, és també vergonyós que la balear sigui l'única comunitat autonòmica de llengua no castellana en què no s'exigeix el coneixement de l'idioma autòcton a l'hora del trasllat dels docents. D'això, però, no tan sols n'és culpable la nostra delegació, sinó també —i potser en major grau— la Conselleria de Cultura. Cap dels dos no ha fet res per tal que aquesta norma s'incorporés en els esmentats concursos. Per si sol, aquest fet és prou significatiu de la voluntat, en matèria de Normalització Lingüística, de les nostres autoritats.

Una situació més d'anomalia es dona cada inici de curs en la repartiment d'hores lectives entre el professorat dels centres. Naturalment, és una conseqüència de la manca de places cobertes per professors numeraris. Així, el català serveix (com alguna altra disciplina) per solucionar el problema de completar la dedicació d'altres assignatures, als professors de les quals els calen hores per cobrir el seu horari. Això repercuteix en un deteriorament de la qualitat de l'ensenyament, motivat per un més difícil funcionament dels seminaris didàctics, manca de profunditat dels coneixements i d'alguns d'aquests professors, obligats a impartir una assignatura que no és la seva, etc.

Anomalies com aquestes es podrien resoldre amb una major cura per part de la Inspecció i, sobretot, amb l'exigència de la titulació adequada per ensenyar català (la qual cosa potser implicaria la revisió de l'article 11 del Decret de bilingüisme del 79).

Igualment, seria desitjable un major control de l'ensenyament de la nostra llengua en els centres privats, on sembla que encara es produeixen regularitats molt majors, tant en la contractació del professorat com en el funcionament normal de l'assignatura (qualificacions, horaris, etc.).

Un dels aspectes més nefasts de l'actual situació ha estat l'actuació de la Comissió Mixta respecte de les exempcions. Com hem dit, han estat un mitjà desestabilitzador del funcionament normal dels centres i de l'ensenyament de la nostra llengua. Des dels primers anys que s'inicià l'ensenyament del català, les concessions d'exempció s'han caracteriat per la més absoluta arbitrarietat i, molt sovint, la mateixa

Comissió Mixta ha incomplert les seves pròpies normes de funcionament. Així, per exemple, en altres cursos es donaren certificats d'exempli fora de termini. La irregularitat —que als primers anys era justificable per motius tècnics— segueix essent encara ara la tònica d'actuació. També hem de remarcar que les exempcions han estat donades amb una manca total de respecte cap al professorat de la nostra assignatura, ja que ben poques vegades s'ha tengut en compte l'opinió del centre (és a dir, dels únics que —almenys teòricament— coneixen la realitat personal de l'alumne que la sol·licita), això, quan se'ls ha consultat. La manca de criteris clars i objectius segueix essent la característica més rellevant. De fet, en haver concedit exempcions enguany per quarta vegada a unes mateixes alumnes que havien al·legat temporalitat de residència, la Comissió Mixta ha demostrat que aquest argument només és una excusa per concedir l'exempció a determinades persones, encara que amb la reiteració continuada de la seva petició hagin demostrat que els seus arguments eren falsos. D'aquesta manera, la Comissió Mixta s'han convertit en còmplice d'aquesta burla a la legalitat vigent.

Finalment, el punt més kafkí és el que es refereix a la incorporació de la Llengua Catalana i de la Literatura Catalana al C.O.U. Aquesta és una reivindicació del nostre col·lectiu des de temps immemorials. El Decret del 79 no les va incloure en aquest nivell educatiu. Des d'aleshores la nostra aspiració mai no ha semblat fora de lloc als responsables en matèria educativa. No obstant, des d'aquell temps arrossegam una llarga filera d'excuses de tipus tècnic o legal, molt sovint il·lògiques, amb què aquestes autoritats pretenen justificar la seva total inoperància. El problema s'ha accentuat darrerament, sobretot des que els senyors Crespí i Gilet són al front dels seus respectius organismes. La manca de voluntat de solucionar-la s'ha fet finalment evident. Després d'un període en què la Delegació del M.E.C. atribuïa a la Conselleria de Cultura la paralització de tots els tràmits, i viceversa, semblà durant el curs passat que s'havia arribat a una solució final: es va dir que l'únic entrebanc era la manca d'unes programacions per a les esmentades assignatures al C.O.U. i la Conselleria de Cultura designà una subcomissió tècnica —formada per professors de català de B.U.P.— per tal que les portés a terme. A finals del curs passat les esmentades programacions ja estaven enllestides i lliurades als seus peticionaris. Així, era lògic que enguany ja hi hagués català a C.O.U. Noguens menys, aquesta incorporació no ha tengut lloc i

sembla que no en tindrà ara per ara, perquè l'excusa que darrerament s'argüeix és que no és possible fins que la Conselleria de Cultura tenguí plena competència en matèria educativa, la qual cosa sembla també no estar prevista ni tan sols a llarg termini. Entre tant, el català segueix essent discriminat, li és negat un nivell que es reconeix fins i tot als idiomes estrangers. Hem de remarcar que això implica endemés una situació crítica en diversos sentits: en primer lloc, perquè veim com nosaltres des de fa cinc anys estam quedant endarrerats en el procés de consolidació de la nostra matèria, sobretot si ho comparem amb altres comunitats —com Catalunya o Galícia, p.e.— on aquests problemes ja fa molt de temps que s'han resolt; en segon lloc, perquè veim que les nostres autoritats educatives no són capaces de recollir les nostres aspiracions i, fins i tot, de mantenir un diàleg sincer amb nosaltres, enlloc d'entremetir-nos amb arguments i motius inexistents; i, en tercer lloc, perquè ens adonem que la seva actitud no és més que una manera dissimulada d'obstaculitzar el procés de normalització de l'ensenyament del nostre idioma i que demostra quines són les seves autèntiques intencions.

Davant tot això, els ensenyants de Llengua i Literatura catalanes no podem més que manifestar el més absolut rebuig de la situació actual i de l'actitud que mantenen els responsables polítics en matèria educativa. Esperam que aviat se solucionin aquests problemes, sobretot perquè es deuen, no a impediments reals, sinó a una manca total de desig de resoldre'ls. Així mateix, volem expressar les nostres esperances en la futura llei de Normalització Lingüística que haurà de resoldre aquestes qüestions, encara que hem de manifestar el nostre escepticisme donades les repetides mostres d'inefície i de manca de voluntat fins ara esmentades. Tot fent públic aquest document, pretenem fer reflexionar els responsables de la Delegació del Ministeri d'Educació, Sr. Crespí, i de la Conselleria d'Educació i Cultura, Sr. Gilet, per tal que realitzin un gir complet en la seva gestió i es decideixin, d'una vegada, a defensar uns drets justs i legítims.

Mallorca, desembre de 1984.

Seminari Permanent de Professors de Llengua i Literatura Catalanes de BUP.

Acompanyaren als familiars deofinat autoritats polítiques i deportives.

La manifestació de dol i companyonia envers en Toni Ferrer fou impressionant.

Ultim adéu per n'Antoni Ferrer

Antoni Ferrer, campió d'Espanya de vela, classe "Finn" morí en un desafortunat accident de tràfic. A S'Arenal se li tributa l'últim adéu i hi estaren presents, a més dels seus familiars i amics, multitud de personalitats de l'esport balear, sobre tot del món de la vela.

Hi posaren senyeres amb cintes negres, senyal de dol, onejant a mitja asta. També hi era present l'embarcació "Finn" amb la qual Antoni Ferrer havia aconseguit tants i tants d'èxits.

La missa fou celebrada pel superior de la Porciúncula, les oracions de l'Ofertori, l'Espítol i l'Evangeli varen esser llegits pels seus companys i amics, els quals, quan va acabar la missa, tiraren al mar Mediterrània, uns corones de flors.

Hi havia un representant del comandant de Marina de les Illes, el president del Consell Insular de Mallorca, Jeroni Albertí; el president de la Federació Espanyola de Vela, Arturo Delgado; el president de la Comissió de Regates de l'Armada; el batle de Lluçmajor, Mateu Zanoguera; el director d'esports de la comunitat autònoma, Manuel Nadal de Ulher; el president del C.N. Arenal, Joan Miquel Catany; el secretari nacional de la classe "Finn", el senador Antoni

Ramis, Santiago Coll, adjunt a la presidència del Consell Insular. També hi estaven presents un grup de regatistes catalans, com-

panyes de n'Antoni i multitud d'amics i coneguts. En definitiva, un gran adéu a un gran esportista, ADEU, ANTONI FERRER.

Consell Insular de Mallorca

ESCUELA DE VELA CLUB NAUTICO EL ARENAL

**L'ESCOLA...
A LA MAR**
CURS 1984-85

Es duran a terme uns curssets per donar a conèixer el món de la vela a tots els nins de Mallorca, els quals hi podran participar a través de les seves escoles o col·legis.

PATROCINA:
CONSELL INSULAR DE MALLORCA

COL·LABORACIÓ TÈCNICA:
ESCOLA DE VELA CLUB NAUTIC "EL ARENAL"

La inscripció podrà fer-se a l'Escola de Vela Club Nàutic "EL ARENAL" (C/ Miramar, s/n - S'ARENAL DE LLUCMAJOR - Tel: 264019 - 268950).

PAU VICH I MASSANET

Propietari Bar Bara

Va morir el dia primer de gener a Son Ferriol a l'edat de 68 anys a causa d'una trombosis cerebral.

A la seva dona, na Barbara Moll, als fills Joan, Francisca i Caterina, als gendres Miquel Tugores i Cristofol Roman, a la seva nora Margarida Arrom i demés familia, la nostra condolença.

COQUES DOLCES
CADA DIA

I AL VESPRE
MUSICA DE PIANO
S'Arenal de Mallorca.

CAFETERIA SANT DIEGO

MUSIC BAR BRASILIA

Banquets de batetjos, noces, primeres comunions, festes socials...
Cada vespre, música d'orgue a càrrec d'en Ximo.
Avinguda Bartomeu Riutort, entre els Belnearis 1 i 2 de Ca'n Pastilla.
Telefons 260119 - 264563.

Incendi a "La Finca", restaurant de Ses Cadenes

El restaurant se va quedar sense sostil.

El primer robatori de l'any a la nostra comarca succeí el segon dia de l'any a Son Ferriol. Prop de les dotze del migdia, dos joves que havien entrat normalment al banc tregueren una pistola de 9 mm. i un ganivent dels grossos. La dotzena de persones, jun-

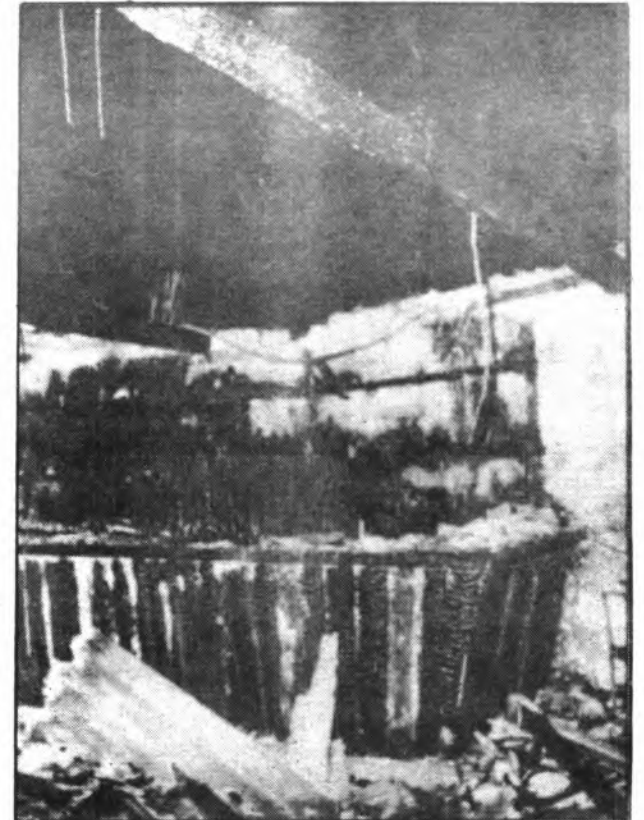
tament amb els empleats del banc, que es trobaren a dintre del local quedaren bocabadats i més amb les amenaces de mort al qui intentàs fer alguna cosa.

Volien fer obrir la caixa forta, emperò les claus d'aquesta les tenia el director del banc, en aquests

moments ausent. Envers això, els delinqüents conminaren als empleats i als clients a que els hi donassin tot el que duïen de valor a sobre, diners, joies, rellotges... i els diners que hi havia a les caixes del empleats.

No hi hagués desgràcies

personals, però sí un bon susto pels qui hi eren i uns quants de diners menys pel banc i pels mateixos clients. El primer robatori de l'any no s'ha fet esperar gens ni mica, esperem que el pròxim no arribi massa prest, més ben dit.

El taulell va quedar totalment cremat.

Atracament a la "Banca March" de Son Ferriol

Abans d'acabar l'any passat, el restaurant "La Finca" de Ses Cadenes va

quedar totalment destruït com a conseqüència d'un incendi. De res va servir

que els bombers arribassin just després, ja hi havia molt de cremat.

El vent que feia tampoc no ajudà gens a apagar el foc, més bé, a l'inrevés, el feia prendre força. Pareix esser que la causa que provocà l'incendi de canyissos del restaurant. No hi ha hagut desgràcies personals i només s'ha salvat de la cremadissa la bodega del restaurant, per cert, una de les més ben surtides de Mallorca.

Cremada de gomes a la carretera S'Arenal - Lluçmajor

Paareix esser que en un indret determinat de la carretera S'Arenal-Lluçmajor es van cremar gomes velles, pneumàtics. Això passa prot de la finca enomenada "Es Rafalet".

En un principi pareixia una cosa sense importància, però ve't aquí que el fet ha merescut les aten-

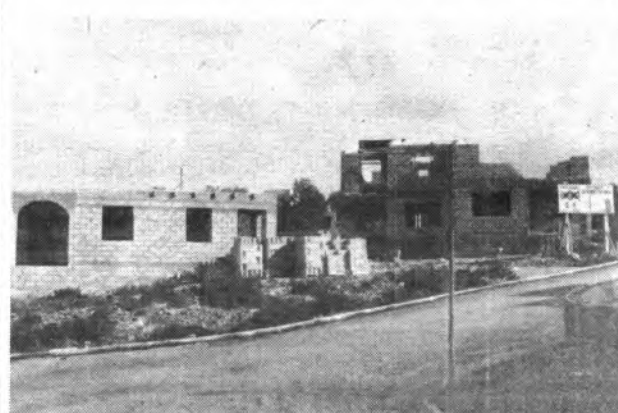
cions de les autoritats municipals, ja que la cosa se va posant impossible.

La cremada de gomes continua a un ritme cada dia més gran, fa un olor forta i un fum negre d'allò més terrible. El fet de que estigui prop de la carretera agreuja la situació. Esperem que tot s'arregli.

Les víctimes de l'atrancament a Son Ferriol comenta la feta.

CONSTRUCCIONS RAPEORSA, S.A.

CONSTRUCCIONS EN
GENERAL GUIXAIES,
LLANTARNERS,
ELECTRICISTES
EDIFICAM XALETES I
APARTAMENTS PER A
VENDRE
FACILITATS FINS A
12 ANYS
TELS, 269329 - 267976

PARTICULAR:
269540 — 268593

En el nostre segle han estat ben pocs els períodes democràtics que ha viscut Mallorca, i sols en aquests breus moments s'ha pogut reivindicar la normalitat lingüística. Per això, pot ser allisonador saber el que va succeir durant la 5.a República en aquest sentit. No manquen grans recerques per adonar-se que la majoria de grups polítics mai acceptaren de bon grat res que pogués incidir en un major ús públic de la llengua catalana.

La història es repeteix

Mateu Morro

Solament els homes més conscients de l'Esquerra Republicana Balear —mitjançant la seva actuació a qualque ajuntament—, i els regionalistes de dreta del Partit Regionalista, feren qualque cosa per introduir la nostra llengua en els àmbits públics, ocupats exclusivament pel castellà del s. XVIII ençà. Podríem adduir molts d'exemples. Pere Oliver i Domenge a la presentació dels candidats a diputats per la Conjunció Republicano-socialista, el juny de 1931, reclamà que els candidats electes sostinguessin la lluita per l'Estatut i lamentà la no extensió a Mallorca dels avantatges del bilingüisme, trobant-ho estrany, "car la nostra illa té marcades característiques nacionals, tant o més que qualsevol altre lloc". Joan Sanxo i Tous (secretari de l'Associació per la Cultura de Mallorca i President del Consell Municipal de Ciutat d'Esquerra Republicana) des de les planes de "República", l'abril de 1934, comentant l'exposició del Llibre Mallorquí es queixava que "L'estimació a Mallorca que pretenen tenir alguns, incompatible amb el desaire continuat a les manifestacions més íntimes i arrelades del nostre ésser, i principalment a la llengua, és una morbositat quan no és una arma que, de mala fe, empen". I proposava que tots els partits es posassin d'acord per a obtenir un Decret de Bilingüisme per a les Balears. El mateix Emili Darder, essent batlle de Ciutat, tingué una actuació dedicada en l'extensió de l'ús del català a l'ajuntament.

Tanmateix i malgrat els esforços dels nacionalistes, els resultats al final foren ben migrats. Ni tan sols es va poder aconseguir l'obligatorietat de "saber mallorquí" pels nous oficials administratius que havia de contractar l'Ajuntament de Ciutat, tot i que s'obtingué que fos considerat un mèrit preferent a les oposicions (sessió municipal del 13 d'abril de 1932). Certament als parlaments públics la nostra llengua hi fou més present, les publicacions augmentaren el nombre de col·laboracions en català ("Sóller", "El Felanitxer"...), el batlle Emili Darder féu bans en català com el batlle Pere Oliver de Felanitx, però al capdavant restàrem ben lluny de res que s'assemblés a una normalització lingüística. L'ensenyament, la immensa majoria de l'administració, els mitjans de comunicació més poderosos, el comerç i la indústria... seguí fent un ús exclusiu del castellà. Les forces polítiques i econò-

Franco, fou capità general de les Illes durant la República. — Emili Darder, batlle de Palma i militant d'Esquerra Republicana, víctima de la repressió a Mallorca de la guerra civil.

Pere Oliver i Domenge, batlle republicà de Felanitx.

miques que detentaven el poder real a l'illa, la dreta en definitiva, no permetien altra cosa.

L'any 1934, en ple bienni dretà, un dels diputats mallorquins, Lluís Zaforteza(1) parlà així: "Y así es que hoy un hombre como yo, de mi linaje, tiene aquí que afirmar, a propósito de eso de la radiofusión, que nosotros, los de Baleares, no queremos oír las emi-

soras catalanas, porque nosotros no queremos aprender el catalán por mucho que se parezca al mallorquín y quizás precisamente por parecersele. Nosotros queremos oír un lenguaje más distinguido que el catalán y el mallorquín. Y regionalista está bien que lo sea el Sr. Fons (2), pero nunca un hombre de mi linaje. He dicho".

En Zaforteza palesava, clar i llampant, quin era el plantejament de "normalització lingüística" que es feia ell i bona part de la dreta. La dreta mallorquina de 1934 no era catalanista, ni tan sols crec que fos mallorquina, i per això s'oposava a la presència de la llengua del poble en els mitjans de comunicació, com també ho fa la dreta d'ara. No eren regionalistes i no se'n vantaven, no volien català ni tampoc volien mallorquí, volien quelcom de més distingit i ho deien ben fort. El primari anticatalanisme de la dreta d'ahir era molt més sincer que el "mallorquinisme" o "balearisme" que esbomba la dreta d'avui, a la vegada que ens priva de sentir la TV3. Tanmateix l'objectiu és el mateix. Avui com ahir es tracta d'imposar la substitució lingüística i d'impedir a tort i a dret una presència en igualtat de condicions del català front al castellà.

L'any 1984 com l'any 1934 la "normalització lingüística" segueix essent —tant de bo que no ho fos— un problema polític. El temps de la 2.a República es va avançar poc pel predomini electoral i social de la dreta a Mallorca i a Eivissa, així com per la inconsciència de bona part de l'Esquerra, i d'ençà del restabliment del sistema parlamentari està passant poc més o menys el mateix, desaprovechant altra volta un dels pocs moments de llibertat de la nostra història contemporània.

NOTES

(1) Lluís Zaforteza i Vilalonga, cap de la CEDA mallorquina i diputat a Corts per Mallorca.

(2) Bartomeu Fons i Jofra de Villegas, cap del Partit Regionalista de Mallorca i diputat a Corts per la Coalició de Lletres en representació del seu partit.

Ètica civil i Moral catòlica

Ètica i moral són dos conceptes semblants, si bé l'ètica fa referència als principis generals, al "per què comportar-se d'una determinada manera" i la moral es refereix més bé a la concreció pràctica dels principis, al "com comportar-se en cada cas concret".

Per això, quan ètica es contraposa a religió seria preferible dir "ètica civil". I quan es parla de moral convendria afegir-hi l'adjectiu que l'emmarca.

Ètica civil és un projecte de comportament humà que no es recolza en cap religió, sinó en criteris de justícia, de llibertat, de respecte i de sana convivència. Moral catòlica és el comportament humà que es deriva d'un plantejament religiós concret, en el nostre cas la fe cristiana i l'Església catòlica.

Així per tant, religió i ètica, que són en teoria dues coses realment distintes, de fet en la història del nostre país han tingut unes interdependències constants.

Ara que amb la nova Constitució sorgeix en el nostre país un Estat secular, que admet la llibertat religiosa i el pluralisme polític, és arribat el moment d'establir els criteris per a construir una ètica civil o una moralitat pública que no necessàriament hagi d'identificar-se amb l'ètica i la moral cristianes.

Es veu que l'Església Catòlica ha tingut massa anys el monopoli de l'ètica en el nostre país, però també és ver que no es pot destruir un monopoli si no hi ha o no es creen altres alternatives. Per exemple, no perquè abans l'Església o la Dictadura censuraven certes pel·lícules de cinema, ara s'hagi d'oferir qualsevol espectacle per televisió. No perquè abans s'afavorien els col·legis religiosos, ara s'hagi de suprimir un pluralisme dins l'ensenyança.

Ja tenim una Constitució democràtica. Ens manca encara anar construint una ètica civil, uns principis mínims de comportament acceptables per tuit una ètica civil, uns principis mínims de comportament acceptables per tots els grups polítics i religiosos, almanco per la majoria. Solament així rompem definitivament la tradició dels enfrontaments entre les dues espanyes.

SEBASTIÀ SALOM

Floristeria IKEBANA
Avinguda nacional, 19
Tel. 266668
S'ARENAL DE MALLORCA

ELECTRONICA EL GAUCHO
Reparacions de TV —vídeo— Radio etc;
C/ de Mallorca, 2 tel. 263423 S'Arenal

Ollers

(CONTINUACIÓ)

— Tot és bo de fer, quan en saben. Antigament, quan un s'havia d'examinar per treure el títol de Mestre i poder posar una botiga a compte seu, la prova consistia en fer-li fer una guerra. I li donaven carabassa, segons li sortís airosa o no. Això mos suposa unes bones mans i uns bons idts, no han de tenir gens ni mica de rampa i sempre han de jugar molt fi, perquè la peça prengui la forma que volem. Amb la mà humida es fang patina i és més bo de manejar. Llavors amb s'esquerda d'una canya la pulim, si la volem ben llisa. I ja tenim la peça quasi acabada. Just manca tallar-la d'es bloc de fang que mos queda damunt es cap d'es torn i això heu feim amb un fil de cotó, d'empalmar o modernament de nilon. Just mancarà que li posem ses anses, que aixugui i que la cogueu.

— Quin temps s'es mester per aixugar una peça?

— Ella mateixa mos ho diu. Quan noltros començam a peça, aquesta du molta d'aigo i l'ha de tirar poc a poc, sense frissar gens; per això la posam a un lloc en què no heu corri s'aire, i millor si heu està cinc dies en lloc de quatre. Es fang s'ha de secar tot per un igual, dedins i defora. Si fa una gelada forta o una mestralada, o li pega per bufar de xaloc, ja tenim s'aumud p'es cap: s'aixuga més d'un costat que de s'altre i la cara més blana s'estira, troba fort i se romp. Això no vol dir que la peça no hagi de conservar una mica d'humiditat per poder-li posar ses anses i envernissar-la de saó.

— Mestre Antoni: quin vernís emprau?

— Uí...! Que té de noms! Li deim vernís de plom, galena, sulfuro de plom, mineral de plom, i altres. Per emvernissar, venim i preparam un ribell amb so mineral de plom i aigo, heu aficam la peça dedins i llavors la deixam aixugar altra vegada. Aquest vernís, amb sa calor d'es forn, se fondrà i se tornarà com a de vidre. Així heu envernissam olles, greixoneres, ribells, aufàbies i altres peces per l'estil. Si se treu la peça a n'es sol i l'envernissam en calent, se diu que envernissam en sec. I perquè vegeu com han canviat ses coses, vos diré que un sac de 50 quilos d'aquest mineral, fa 40 anys, quan érem atlots, valia 14 ptes. Ara mos ne fan pagar 5.850. ¿O es plom de ses mines s'acaba, o sa pesseta no val res, o el món s'és girat damunt davall...!

— Mestre Francesc, explicau-mos com és es vostro forn.

— Sa majoria d'es forn d'ets Ollers són d'estil moro. És es millor. Ses parts de què consta són: Es *Cenrer*, sa part baixa de tot, on heu cremam sa llenya; es *Garbell*, que ve a ser sa sola d'es forn. Té molts de forats, per on hi puja es foc, que és es qui ha de coure ses peces. És es forn pròpiament dit. Es nostre té uns cinc metres cúbics de cabuda. Es *Fumeral* o *Espirais*, un a's mig de dalt de tot, i ets altres repartits p'es costats. Segons sa marxa d'es forn, se tapen o se destapen per tenir més o manco corrent. Com més tiro té es forn, més s'encén. Per sobre si es test ja està cuit o no, miram per un forat i en veure que s'ambient fuig d'es vermei i tira cap a n'es blau, és senyal de què està a una temperatura d'uns 850.º. Amb una quinzena d'hores així, es test ja serà cuit. Per coure, noltros empram estelles de pi: sa llenya és millor que es fuel-oil, ja que li dona un coloret més garrit. A mun pare, que en pau descansi, cada fornada li costava uns 5 duros de llenya, que comprava a ses garrigues d'aquí prop.

— Quin nom dona sa gent a n'es vostro ofici?

— Això és segons es lloc i es pobles. A Ciutat els diven *GERRERS*, a Inca *PLATERS* o *ESCUDELLERS* i aquí, a Pòrtol, mos diven *OLLERS*, però tant uns com ets altres tots sabem fer olles i gerres, plats i greixoneres. Heu ha llavors es *TEULERS*, que just es dediquen a fer teules i que en trobareu a molts de pobles. Antany a Ciutat heu feien una altra distinció: Heu havia es *RODER*, que era es qui feia feina a n'es torn; es *PORXER* se dedicava a fer ratjoles i teules; i es Mestre *ENFORNADOR*. Es mot, que m'heu dit, de *TERRISSER*, mai l'he sentit dir a ningú.

— Mestre Antoni: Solieu anar a vendre p'es pobles?

— Sí, foi! Com dos i dos fan quatre! A esquena de bistia, en beaces o en carro, en Francesc i jo hem traginat sa nostra obra a sa gran majoria de pobles. Avui en dia es clients mos compareixen aquí. Abans haviem d'anar a cercar-los...! Una vegada, record, que anàrem a Sa Pobla. Era s'any de sa fam, quan acabàvem primer es pa que sa talent. Posam a sa plaça, i sa gent, per molta que en vengués, no picava, perquè heu havia pocs doblers. I noltros dos tot esmussos, i més pitjats que un tap de pica...! Amb això mos compareix una poblera, massisa i revenguda, amb uns braons que eren més de mascle que de femella. Se

Del llibre "Arts i oficis d'antany" d'En Joan Llabrés Ramis de la Porciúncula

planta davant noltros i tria una olla gran, sa més gran de totes. Heu cabien 60 litres. La se mira, li dona voltes i més voltes, li pega quatre copets amb sos nuus d'es dits, i s'olla sonà de lo més garrit:

— Mestre, jo no tenc doblers per comprar-la, però tenc arròs...!

— Bon-re-de-cap-de-cotri...! I encara no l'heu duit? Jo no tenc ni doblers ni arròs!

Se n'anà sa Poblera, i al punt tornà amb un talec ben ple d'arròs, el me dona i pren s'olla. I tots quedàrem més xalests que unes castanyetes...

— Ah, Madona, si la trencau, ja heu direu, que encara mos queda fang per fer-ne més...!

— Mestre Xesc, quina és sa peça més grossa que heu feta?

— Jo vos ho diré: Una greixonera, que vàrem fer l'any tirurany, per unes messions entre D. Tòfol Gual, de Sa Farinera — que tenia una guarda d'endiots a Ca'n Pirris — i el Sr. Balaguer de So N'Espanyol. Deia aquest darrer que tenia una greixonera, sa més gran del món, tan gran que heu cabien un femer d'endiots...! Don Tòfol, amb ses formigues a n'es cap d'es tió, tocà soletes i vengué i mos comandà una greixonera, de ses mides més grosses que poguéssim fer. Jo i En Toni posam fil a l'agüia, i mos va sortir una greixonera somera: sortida d'es torn midava 1'30 m. d'amplària, i cuita mos va marcar 1'10 metres, perquè heu de sobre que ses peces solen minvar un 15 % de cruas a cuites. Quan D. Tòfol la vegé, va dir: Ja he gonyat! I així va ser: Caberen més mascles de So N'Espanyol (7 endiots) dins sa greixonera de D. Tòfol, que femelles (5 endiotes) de Ca'n Pirris dins sa de So N'Espanyol...!

— Mestre Antoni: Què heu ha sobre ets antics Ollers de Pòrtol, que anaven a Lluc a fer-hi allà s'obra de terra?

— Així és. Fa un centenar d'anys, un Oller de Pòrtol — per sort — cada any heu anava, on heu romanien una mesada. Allà dalt heu feia tot lo que necessitaven de test, que bastàs per un any. D'aquí so n'ho duien tot a esquena de bistia, fins i tot sa terra...

— Mtre. Francesc, és pesada sa vostra feina?

— Sa feina com a feina no és feixuga. Lo que passa és que hem d'estar tot lo dia damunt es talons. I això arriba a cansar. Sa nostra feina mos té un poc esclaus. Però no tant com diu sa cançó

Val molt més està a galera
que ser un mosso d'Oller,
que en no tenir res que fer
¡hala, atlot, a porgà terra...!

— Mestre Antoni, sa darrera pregunta: Tindrà continuïtat sa vostra fàbrica?

Ja me pareix bé que se digui sa Carretera Militar, pero trob que no hi haurien de morir tants de civils.

— I jo diria que sí...! Què no vos heu fixat amb so meu fill, N'Antoni, que és un pollastre ben abrinat i que heu té molt de gust...? Per cert, quan va anar a estudiar a Massana, a Barcelona, es qui feia ses matrícules, li va demanar:

— Quins estudis tens?

— Es batxillerat.

— Ton pare de què fa?

— D'Oller.

— I es teu padri de què feia?

— També d'Oller...!

— Quedes admès, demà mateix pots entrar a sa nostra Escola de Ceràmica...!

Aquesta és la vida i la feina de l'Olleria de So N Ros, i és també la feina de qualsevol Olleria de Pòrtol i de qualsevol altra banda. Abans de despedir-nos, volem agrair als dos bons germans Francesc i Antoni Canyelles, les atencions que han tingut amb nosaltres. Vessen bondat i simpatia pels quatre costats!

Xafarderies

Segons fons oficioses de la Guardia Civil de S'Arenal, la tranquil·litat és quasi absoluta dins la nostra zona turística. La causa no és altra que l'empresonament de la majoria dels esbarts de lladregots, vulgo "xorissos", que hi operaven.

Això, però, no vol dir que pogueu anar tranquils pels nostres carrers i places ja que encara hi podeu trobar esquizofrèncics i desarrelats que fan difícil la convivència.

Com un tal Pep Valverde, que l'altra dia, dins un conegut bar de S'Arenal me recriminava de mala manera un escrit aparegut damunt S'ARENAL DE MALLORCA, que segons ell, era ofensiu pels forasters.

Aquest xafarder, s'hagué de treure la ganiveta i obrir-la, ja que el tal Valverde passava de les paraules a les obres. No cal dir que la reacció de l'agressor fou d'una insospitada rapidesa al allunyar-se de la nostra presència, cosa que era el nostre desig, no cal dir-ho.

I és que segons els tècnics, la professió de periodista, és la més perillosa que hi ha, després de la de pilot de proves.

Afortunadament, aquesta professió té les seves compensacions, com és ara la quantitat de sopars i dinars a que ets convidat.

Com el de la AAVV de Sa Casa Blanca, amb assistència del President del Consell de Mallorca, els canonges i altres personalitats al Restaurant Brasilia aquest mes passat.

O el que ens oferí en Pep Cases d'Es Fogueró als periodistes amb assistència del Delegat del Govern, el Batle de Ciutat i moltes altres personalitats.

El Bisbe de Mallorca, també ens convidà l'altre dia als periodistes radiofònics al Restaurant Portitxol per commemorar els 25 anys de Ràdio Popular, que és cosa nostra. Presidí el President del Govern de les Illes i molts d'altres capparets de la nostra autonomia.

Un altre sopar de categoria fou el que oferí als seus amics i coneguts En Damià Sastre Bauçà, propietari de tres hotels de categoria a S'Arenal i president d'Aliança Popular al nostre poble, amb motiu de les seves noces d'argent amb dona Coloma, la seva dona els darrers vint-i-cin anys. Va assistir a aquesta festa-sopar, el president del Govern i la primera dama de les nostres Illes.

Quatre dies després de les amenaces rebudes pel tal Valverde, el cotxe del director de "S'Arenal de Mallorca" cremava a dins el garatge del periòdic. L'incendi fou provocat sens dubte. Una ampolla amb olor a benzina estava al costat del cotxe en flames. Un dels primers intents greus contra la PREMSA FORANA.

JOIERIA RELLOTGERIA

RIU CHISUN
Centre

Tel. 269815

Reconeixement de mèrits

La nostra "Obra Cultural Balear", la degana de les nostres associacions culturals privades, ha rebut, en raconeixement als seus mèrits, que no son altres que la defensa de la nostra cultura a ultrança i, certament en els temps més difícils també, la "Creu de Sant Jordi", de la Generalitat de Catalunya. Des d'aquí la nostra enhorabona a aquesta gent que, almenys, saben qui son y saben on volen anar.

Josep M. Palau i Camps

Això, suposo que com sempre, treurà de pollaguer a quicú i, especialment a aquells que, diuen, volen defensar la "cultura balear" i que, quan més falta feia, callaven com morts i no es volien embolicar en la defensa d'aquesta cultura que, en determinats moments, resultava ser una cosa més aviat perillosa. Ho sent molt per ells, però què hi farem, les coses van com van i jo, com a membre d'OCB em sent més que orgullós.

Fins i tot un dels nostres diaris, un diari que està en contra de tot el que representi cultura catalana —encara que això no li privi d'inserir anuncis en favor d'aquesta cultura, quan els anuncis els son pagats— ha volgut, esclar ous amb caragols i ha volgut insinuar que això venia a ser una mena de pagament per la campanya, desenvolupada per l'OCB en favor d'una connexió amb la TV-3. Res més lluny de tot això.

Perquè si l'OCB ha fet aquesta campanya no ha estat de cap manera per tal de rebre un determinat guardó car el millor guardó al qual aquesta societat aspira és que cadascú de nosaltres tingui consciència de la nostra identitat, sàpiga qui és realment i, sobretot, recuperi la llengua, que amb la complicitat de silenci de tants i tants que ara criden en contra, ens varen prendre i que, avui, volem recuperar. Un dels

nostres més grans poetes va escriure: "Poble que sa llengua cobra, es recobra a si mateix" i la divisa de l'OCB diu: "Cada poble llaura el seu futur", cosa absolutament certa i cadascun de nosaltres, si realment ens sentim "poble balear", com diuen aquells que em solen embrutar la bústia i el dintell de la porta, ha de llaurar el futur del nostre poble dia a dia.

La connexió amb la TV-3 és, avui per avui, una necessitat ineludible, no podem estar més temps mans plegades i ens cal defensar la nostra llengua amb valentia i decisió. Som en els temps dels mitjans de comunicació audiovisuals i és hora que aquests mitjans ens parlin en català, tant més que sigui en català de Mallorca

Jordi Puigol, president de la Comunitat del Principat.

com en català de València, però que s'acabi allò de només poder escoltar les coses en castellà. A ningú s'obliga a què premi un determinat botonet, cadascú és ben lliure d'escolllir allò que més li plagui, però l'OCB, amb aquesta connexió, no fa, en realitat, cap cosa més que augmentar en una les possibilitats d'escolllir, que cadascú pugui escolllir allò que vulga. És, a més, un dels avantatges d'una democràcia que, segons diuen, ja tenim.

Jo vaig tenir la sort de poder assistir, el passat dia 11 de desembre, al lliurament de les "Creus de Sant Jordi" al "Saló de Sant Jordi" de la Generalitat de Catalunya, i em vaig sentir orgullós.

I em vaig sentir orgullós de veure com la gran quantitat d'assistents a l'acte —a la Festa, com va dir el Molt Honorable President de la Generalitat— aplaudien llargament als guardonats i em sentia orgullós perquè, entre aquests hi havia, a més de l'OCB, una tan nostra Maria del Mar Bonet i un, també tan nostre, Marian Villangómez gent, que cadascú des del raconet en el qual li ha tocar viure, llauren el futur d'aquesta terra i ens honoren a tots plegats.

I voldria subretjar unes paraules del President Pujol. No les puc citar textualment però digué, més o menys: "Entre els guardonats hi ha gent que no és del Principat, hi ha gent de Les Illes i del País Valencià i jo tindria una gran alegria si, un dia, a Les Illes o al País Valencià es guardonés, també, algun català del Principat".

Jo subscriuria aquestes paraules perquè el fet em semblaria un indicador de que ens acostem a una normalitat. Una normalitat, ha ho sé, que per a algú seria "anormal".

Vol veure la T.V.3 de Catalunya?

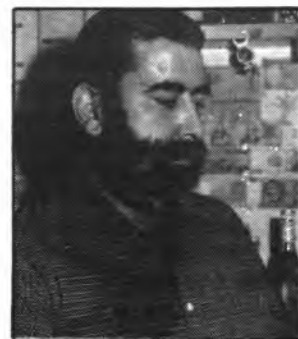
GABRIEL MESTRE I LLULL

Supermercat ALDE
Sí, es en català i noltros xerram com els catalans. Hem de veure aquesta televisió en català.

RAFAEL PERICAS I BALLESTER

SA NOSTRA - Molinar
Mallorca està integrada dins la cultura dels Països Catalans. Sa Televisió catalana és SA NOSTRA televisió.

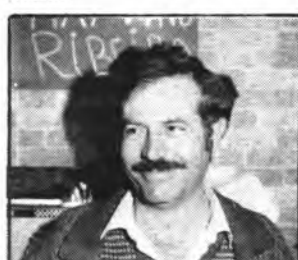
ANDRES BUJIDOS CORDERO

Bar Leonés
Sí, vull veure aquesta televisió catalana. Hi haurà més varietat de programació. Podré aprendre el català i veure el Madrid quan juga amb el Barça.

COLAU ROSER I NEBOT

Estudiant de semítiques
Sí, els catalans xerren la nostra llengua. Hem de normalitzar el seu us a Mallorca i arreu dels Països Catalans.

MANUEL LUCA I CARRASCO

Meson Ca'n Manolo
Sí, la TV3 xerra en sa nostra llengua. El Govern Balear te obligació de deixar-nos veure aquesta televisió.

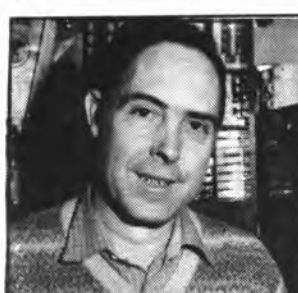
JOSEP FRAU I PRAT

Sí, vull veure TV3. Jo soc català i fa 25 anys que visc aquí. Els mallorquins i els catalans xerram igual.

ISABEL LLOMPART DE LA TORRE

Tavernera
Noltros som mallorquins i volem ràdios, televisions i diaris en mallorquí. Mòs agraden més que els castellans.

ANGEL HERNANDEZ LOPEZ

Barn Joan Carles
Sí, m'agradari poder veure el Madrid quan juga amb el Barça.

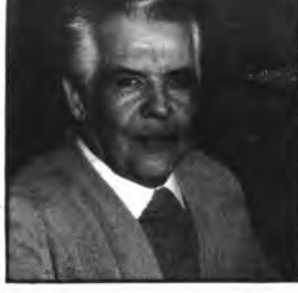
FRANCISCA AMENGUAL SERRA

Café Ca'n Jaume
Sí, m'agradarà aquesta TV3, perquè xerra com noltros.

SEBASTIA MIRALLES I MUNAR

Bar Miralles
Els catalans xerren com noltros. Sa televisió catalana es cosa nostra.

BARTOMEU MIRALLES I SERRA

Café Cine
Sí, aquest canal xerra com noltros, m'agradarà. No m'agrada sa TV forastera.

BARBARA BARCELO I FERNANDEZ

Sabateria Espanya
M'agrada més sa TV3 perquè xerra en català. Els programes de la TV castellana no m'agraden gens ni mica.

¿Vos agradaria que hi hagués una emissora de ràdio en mallorquí?

MARIA DEL CARME
CARRILLO I MORA

Estanquera

Sí, així podré aprendre be el mallorquí. El meu nin és mallorquí i vull que aprengui be la llengua de Mallorca. La ràdio li pot ajudar molt.

DOLORS CEBRIAN

Restaurant Delfin Dorado

Es necessari per a la conservació de la llengua de Mallorca la creació d'emissores en la nostra llengua. Jo som mallorquina encara que mon pare i ma mare no ho sien.

SANTIAGO CASAS
LOPEZ

Mobles Casas

Serà la manera de continuar essent mallorquins. Mallorca ha d'esser mallorquina i la ràdio també.

ANTONI SERRA I
PUBIL

Llogador de cotxes
Sense cap dubte. Cal que hi hagi emissores en mallorquí. Els catalans, gallecs i bascos en tenen.

TONI BALAGUER I
VICH

Electro Balmes
Sí, vull emissores en mallorquí. Jo som mallorquí i m'agrada lo nostro.

ANTONIO GARCIA

Suer Park

Sí, hi ha molts de mallorquins a Mallorca i tenen dret a tenir les seves emissores.

JOSEP MESQUIDA

Bar Molinar

Sí, és lògic, i normal que n'hi hagi a Mallorca que és la nostra terra. El Govern Balear te obligació de posar emissores en mallorquí.

TONI FERRER I PUJOL

Pisciner

Me fa ràbia que totes les emissores de ràdio sien en foraster. El Govern Balear ha de posar emissores en la nostra llengua.

GABRIEL SALVA I RAMIS
FRATERN BOSCH I MORAGUES

Es Molinar

Sí, totes ses emissores de Mallorca haurien d'esser en mallorquí. Noltros son mallorquins i mos agraden ses coses en mallorquí.

EN GUILLEM ES LLENTERNER

Especialista en instal·lació d'encalentsadors de butà i termos electricos.

Plaça dels Nins, 10.
Telf. 266961.
S'ARENAL DE
MALLORCA

LLUC REVISTA BIMESTRAL

FES - TE SUBSCRIPTOR
OBRA CULTURAL BALEAR

IMPREMTA, 1 PRAL. 2 - PALMA

BARTOMEU PERICAS

Barber

Sí, el mallorquí és sa meua llengua. Me fa rabia que totes ses emissores sien en foraster i no n'hi hagi cap en mallorquí. Que fan les nostres autoritats?

MARGALIDA SERRA

Ca'n Tito d'Es Molinar

Es just i necessari que hi hagi emissores de ràdio en mallorquí. El Govern Balear ha de seguir el dictamen del Parlament i posar emissores en català. Sí no ho fa connectarem amb les emissores del Principat que parlen en la nostra llengua.

L'ILLA PERDUDA

Confecciones Franci

C./ ISLAS PITIUSAS, 10 · COLL D'EN REBASSA

Sa Puta Petaca (1)

Mos anam pes fondo o pes finar. Si mos anam pes fondo, més allà des torrent pentura, què te diré, fins a Sa Ravena, podem trobar gírgoles d'arena. Si pes pinar gírgoles de pi, comes-seques i qualque esclata-sang. Ho veu, que bé? Jo, ja no les collia, a ses gírgoles. D'ensà que en Marí me va

dir "mu mare, això no se pot menjar". D'arena, clar, d'arena. Joan què me feràs un cafetè? En Joan és per sa cuina Mana? Com que no hi ha gent, ara... Un cafè Martín? Sí, però llarg. Jo li vaig dir a en Joan, veus, Joan? Ara hem trobat aquestes gírgoles i no sé com ho hauria de fer per

llevar s'arena. Bé, idò jo t'ho diré. Un cafè. Sacarina? Ara agafes un plat, o tuè t'he de dir, jo? per posar-hi aigua, i les hi poses dedins, dretes, d'un dia per s'altre. Ho veus? Tot és saber-ho. Es padrí manejaba sa falç i jo es rampí. Aquesta puta esparague-ra...! Meam, agafat-la d'aquí. Aquesta reputa! Ara agafat-la d'alà. Te dic que el Bon Jesús s'hagués pogut estalviar aquesta feina. Pensava que sí. Llavors vaig saber que ses bardisses eran un càstig. A s'home li va dir: "per haver escoltat sa teva dona, menjant de s'arbre des que te vaig prohibir menjar-hi, diguent-te no menges d'ells: Per tu serà maleïda sa terra amb treball menjaràs d'ella tot es temps de sa teva vida; te donarà espines i esbarzers. I menjaràs de ses herbes des camp" (Gen 3, 17-18)". Però maldament.

Això? Rotaboc. Un temps venien ses pipes de test, que valien deu centims, i com que no duien canó, li posaven un de canya o de rotaboc; es rotaboc era més bo que sa canya. Es meu padrí tenia una petaca rodona de pell de ca. I per dur s'esca què saps què és s'esca? S'esca la feien de carbó de caramuixa i per encendre es tabac posaven damunt un poc d'esca i tot duna prenia. Per dur es tabac tenia una petaca de pell de ca, i per dur s'esca un canó de canya. Llavors tenia un ferro per gratar damunt una pedra foguera i fer espises. Veus? Posaba es tabac, un poc d'esca Veus? Agafava un ferro, que era un ferro així i així, amb una ma, i amb s'altra, sa pedreta foguera. Grata-va així i quan feia espises s'esca tot d'una prenia. Na Maria, sa garriguera, debana sa troca penjada a una cadira des bar. Na Maria? No, sa troca. Penjada a s'espallter. Què vols que t'ajudi, Maria? No, no ho veus? Ho veus que va de bé, així? A Na Maria sa garriguera li diuen sa garriguera per mos des seu home. A s'home li diuen

Jaume Vives? Sí, Jaume Vives. En Jaume Vives feia de garriguera a Son Serra. Això deu fer devers onze o dotze anys. Na Maria sa garriguera sap fer capells i senalles de garballó. I què has de fer, Maria? Una vànova. Que ho veus que va de bé, així? Diuen que s'ase de Sant Joan va morir de fam quan va estar acostumat a no menjar. S'ase d'en Buridan va morir de fam i de set quan li posaren, davant, un poal d'aigua i un caramull de fenàs, i no va saber per on començar. S'ase d'en Buridan era un ase. S'ase de Sant Joan no ho era tant. Es a dir, no ho era tant com l'amo. Damunt romaní estenia sa roba la Mare de Déu quan el Bon Jesús era petit. Es per això que es romaní floreix cada temporada.

Per la Mare de Déu de Febrer, dia dos, per la Mare de Déu de Mar; dia vint-i-cint, per la Mare de Déu d'Agost i la de Setembre, dia vuit, per la Mare de Déu de Desembre. Es romaní és bo per curar s'ot-xipella. S'ha de prendre dues o tres bavarades cada dia. Per sa sang alta, una infusió de romaní. Sa recepta d'aquestes herbes és sa de mu mare, que, segons ella, la donaven ses dones a ets al.lots petits quan tenien cucs. Tres fulletes de romaní, tres fulletes de ruda, tres de valmarosa, tres de fonoll, tot de tres en tres per a que doni resultat, tres cireres, ses cireres amb so capoll, tres fulles de rosa, tres grans de cafè, tres fulles d'heura i tres d'herba sana, tot de tres en tres, també camamilla, tres, i un brot de donzell. Un? Un. Tot això se posa dins una botella amb cazalla o anís dolç. També se pot mesclar. Sa padrina em pens que ho mesclava.

En Tomni Cellerer qualque dia li tirarà ses cartes pes cap. A qui? A en Vicenç. En Vicenç és es més renouer de Son Serra, malmena a tot Cristó imbècil! Iburro! Li va dir a en Toni

Celler. I fa rots i amolla pets? També. Sa carta, em pens, va esser redactada per Don Mateu. Fou publicada a una revista comarcal i ara està penjada a es tauló d'anuncis des bar Morey. Sa carta és una "Carta abierta. Al señor Alcalde y Ayuntamiento de Sta. Margarita" i diu, entre altres coses: Como presidente de la junta de vecinos de Son Serra de Marina, apoyado con las firmas de un considerable número de "colonistas", les presenté un memorial de necesidades perentorias el 6 de Junio pasado que, según noticias particulares, ya que aún estoy esperando la contestación oficial (el Sr. Secretario sabrá porque), fue tomado en consideración y aprobado para realizarlo". I segueix així: "La única calle asfaltada de la urbanización "Virgen del Carmen" que-

dó en mal estado, como cada año, por las arenas depositadas por las lluvias veraniegas cuyo arreglo supondría unos minutos de pala que tiene el Ayuntamiento y no la envía". Punt i apart. "Los nombres de las calles brillan por su ausencia dificultando mucho la localización de los domicilios en caso de enfermedad, llamando al médico, y para correos u otras comunicaciones". Eeee "Las basuras esparcidas por doquier porque el basurero no se ve obligado, al aparecer, a ningún horario...". Eeee "Nos prometieron el arreglo de la plaza para los actos públicos hará año y medio...". Eeee. "Colonia de Son Serra de Marina, 10 de noviembre de 1984". Firma "Juan Morey Fomés".

MARTINET
SANTANDREU

No diguis mai.....

Quan prenguis consciència de les teves debilitats, no diguis mai:
els altres tenen la culpa.
Quan perdis el control dels teus nirvis, no diguis mai:
no ho podia evitar.
Quan vegis els trimfs dels altres, no diguis mai:
si jo hagués tengué les mateixes oportunitats.
Quan tenguís tancades les portes del cor, no diguis mai:
ningú me comprèn.
Quan sentis el pes feixuc de les teves responsabilitats, no diguis mai:
no tenc forces per a seguir endavant.
Quan llegendis les males notícies dels diaris, no diguis mai:
el món està perdut.
Quan sentis que els anys pesen damunt la teva existència, no diguis mai:
ara ja no tenc res a fer.
Quan vegis de qualcú contempla la bellesa de les coses, no diguis mai:
és temps perdut.
Quan no tenguís forces per acabar les tasques encomanades, no diguis mai:
no servesc per res.
Quan no te sentis capaç de dur a terme els teus projectes, no diguis mai:
ja he lluitat massa.
Quan trobis qualque obstacle en el teu camí, no diguis mai:
no tenc forces per saltar.

GREGORI MATEU ESTARELLES.

Chiringuito Portixol

Sipis-calamars-peix fresc-carn a la graella-ensalades-tapes variades-entrepans-pa amb oli...

Depósito Troneras
1.º Molinar

CENTRE DE SERVICIS INFORMATIUS

Contabilitat General
Contabilitat Analítica
Assessoria Jurídica
Assessoria Fiscal
Assegurances
Declaracions de Renta
Carrer Trassimeno, 36. Tel. 268450
S'ARENAL DE MALLORCA

CHINA RESTAURANT ORIENTAL

C/ Joaquín Verdagué, 12
Arenal Tel. 26 67 21

COSMOSEGUR, S.A.

SISTEMES DE SEURETAT I ALARMA

EVITI EL ROBATORI A LA SEVA LLAR!!
DES DE 30.000 PTES.

CARRER DE MARIA AINA BONAFE, 18 - A
SON FERRIOL TELEFON: 41 52 59

TALLERES MILLAS **SERVICI OFICIAL CITROËN**

EXPOSICIO I VENDA
C/. GUASP, 7. TEL. 260590.
COLL D'EN REBASSA

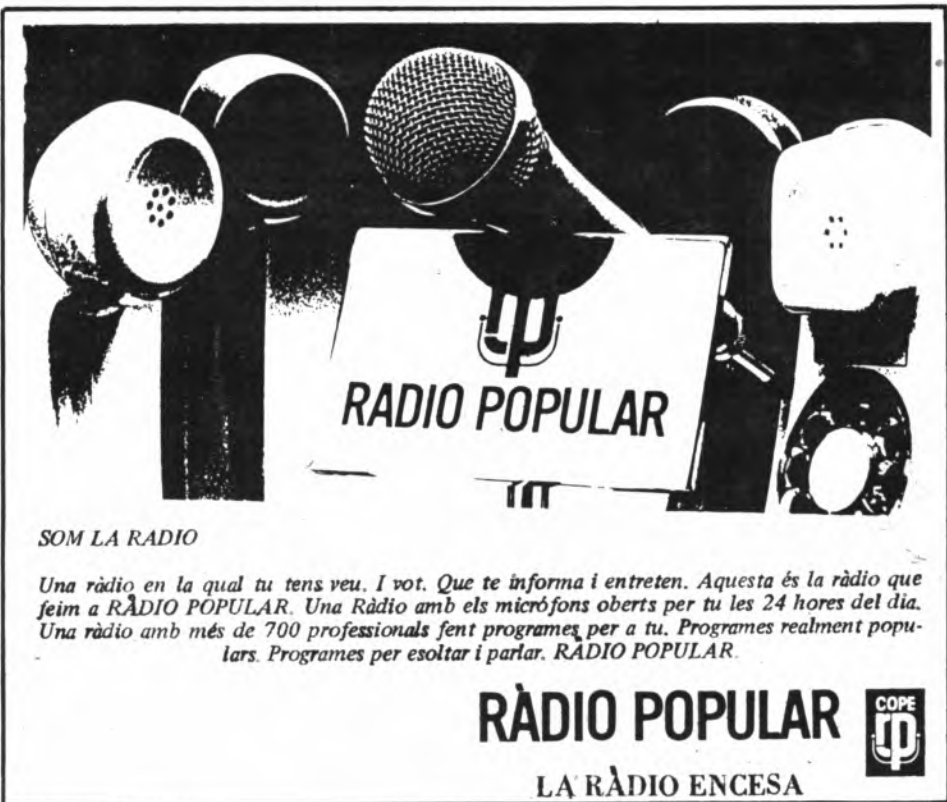
RADIO POPULAR

SOM LA RADIO

Una ràdio en la qual tu tens veu. I vot. Que te informa i entreten. Aquesta és la ràdio que feim a RÀDIO POPULAR. Una Ràdio amb els micròfons oberts per tu les 24 hores del dia. Una ràdio amb més de 700 professionals fent programes per a tu. Programes realment populars. Programes per esoltar i parlar. RÀDIO POPULAR.

RÀDIO POPULAR **COPE**

LA RÀDIO ENCESA

COTOPESA

Licors - Conserves - Congelats - Cervesa Especial MAHAU - SIDRA MAI-ONA - Bitter CINZANO

Carrer Llacinto Verdaguer, 15
baixos, telèfon 261260 - S'Arenal de Mallorca

Entrevista

Jaume Santandreu, la literatura i la vida

L'autor del darrer premi Andròmina de narrativa, més que un escriptor, és un personatge actiu, ple d'idees i d'iniciatives. Aquesta entrevista tracta de fer-ne una aproximació inicial.

Escriu des del temps d'estudiant. Després, vaig deixar la literatura per tal de fer apostolat i vaig tornar a l'escriptura en tornar del Perú, on havia descobert què és ser poble, el sentit de la democràcia, totes aquelles coses que hi havia vist i que ací també em feien falta. Així s'explica com a escriptor Jaume Santandreu i, alhora, deixa traspuar algunes de les claus fonamentals de la seua biografia.

Sacerdot combatiu i polèmic, promotor de la solidaritat amb el món

de la marginació, té un entusiasme encoratjador i utòpic, capaç de quallar en realitzacions com l'Hospital de Nit, a Ciutat de Mallorca, dedicat a acollir unes persones que sofrien la degradació i l'abandonament. Les seues posicions cíviques, ideològiques, polítiques... sobten aquells qui tenen una imatge unívoca del que és o pot ser un sacerdot. Acusat diverses vegades davant els tribunals, amonestat sovint per la jerarquia, la seua postura assoleix uns perfils de compromís i claredat d'idees ben significatius.

«A allò que ara sóc, hi he arribat per un procés, no per una determinació»

Jordi Vicent

Guanyador de la passada edició del premi Andròmina de narrativa amb l'obra *Mamil·la, encara*, Jaume Santandreu havia de ser manacorí, nascut a la «capital de la narrativa dels Països Catalans», com sol dir amb humor Josep Maria Llompart. «Manacor —diu Santandreu al seu torn— és el poble on més escriptors hi ha per quilòmetre quadrat». Hi nasqué l'any 1938. «Si d'infant m'haguessen demanat d'escriure el que havia de ser en la vida, no n'hauria endevinat ni una. A allò que ara sóc, hi he arribat per un procés, no per una determinació. Al Perú vaig conèixer la dura realitat del tercer món. Quan vaig tornar a Mallorca, aquest tercer món, el vaig trobar entre els explotats del sector hotelier, bàsicament immigrants que s'han quedat sense feina.» Santandreu treballà en diverses ocupacions del ram i pogué fer-se una idea clara del que passava. Home d'acció com és, empenqué la iniciativa de l'Hospital de Nit.

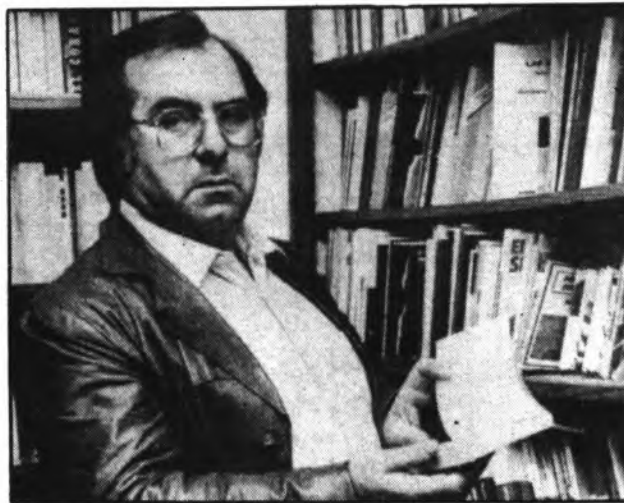
«Hi ha una cosa que m'obsessionava: què hi ha darrere d'aquesta vida, d'aquest home —ens diu l'escriptor—. Potser *Mamil·la, encara*, és una aparició del subconscient, però és més una novel·la d'investigació psicològica dels primers mesos d'un infant. D'altra banda, crec que tot el que es podia dir d'aquest món ja s'ha dit, per això m'interessa sobretot la forma. L'escriptura és un acte de comunicació, a través de la creació de la bellesa. És per això que em sent molt identificat amb la profunditat i la bellesa de Marguerite Yourcenar.»

Li preguntem per què busca arguments d'aquesta mena, quan té a l'abast tants drames vitals, tants personatges peculiars i tantes biografies novel·lesques. «Les vides dels marginats —ens respon— són reals i no són versemblants. Per això no hi puc escriure cap història.»

Mamil·la, encara, el llibre que acaba d'aparèixer al mercat, no és el primer d'aquest autor, que ja havia publicat obres de poesia i havia guanyat una edició del premi Ciutat de Mallorca. «Tot allò que marca la persona s'esdevé en els primers divuit mesos d'existència. No és un determinisme. Es tracta només de l'acceptació d'unes condicions bàsiques que cal assumir i conèixer per a evitar el desclassament. El protagonista de la meua novel·la és com un Narcís a la recerca de les arrels personals, les més íntimes i pròpies, les de la infantesa. La interiorització del personatge m'ha dut a no poder conduir-lo com un titella. Ans al contrari, he hagut de seguir-lo. De vegades, m'ha sorprès a mi mateix.»

¿Autobiografia? Aquesta pregunta té una resposta sincera per part de Jaume Santandreu. «*Camí de coix*, l'altra novel·la meua, partia més d'anècdotes personals. No sé el que hi ha de mi en aquest llibre d'ara. El subconscient té una censura racional a través de la qual vol parlar-nos. Tinc interès per veure quanta gent s'empenyarà amb aquesta novel·la. Això demostrarà si he aconseguit o no de tocar nafra.»

I la conversa comença a viatjar pels viarans apassionants de la tasca, quasi una aventura, que ocupa la vida de l'escriptor. Tractar que el marginat pugui tornar a exercir de persona, pugui fugir de la por terrible a la soledat, a l'anonimat. «¿Què fem amb els qui volen viure i no tenen res a veure amb la societat? ¿Com inventem amb ells una vida nova?» Santandreu creu que els marginats són capaços de posar en pràctica les petites utopies de l'esquerra, perquè «a canvi de no tenir res, tenen tota la llibertat del món». Heus ací un escriptor, un sacerdot que es troba decebut per l'esquerra oficial i que opina que el món és governat per un mal actor (Reagan) i un bon comediant (Joan Pau II). Un home que creu, encara, en la força de les convencions, dels dubtes i la voluntat.

«Les vides dels marginats són reals i no són versemblants»

Jordi Vicent

3 **OPCIONES** **que doblan su interés**

1 UNA CUBERTERIA DE 87 PIEZAS "MONIX"

2 UNA CRISTALERIA DE 49 PIEZAS MODELO "DONATELLO"

3 UN JUEGO DE CAFE MAS UN JUEGO DE PASTAS MODELO "CAMPANIA" DE 40 PIEZAS.

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

— INFORMESE EN CUALQUIERA DE NUESTRAS OFICINAS —

Matines a n'Es Coll d'En Rabassa

Bones matines a l'Esglesia Parroquial des Coll. Pastors i Sibilla en bon mallorquí, no en mancària d'altra. Les lectures i la missa en castellà, amb un auditori mallorquí i d'inmigrats de fa una vintena d'anys que llegeixen S'Arenal de Mallorca i escoltes l'Informatiu Balear cada dia. I és que el senyor rector no està al dia, no hi està des de fa un tres anys quan li passà el fet que ara vos contaré.

Estava don Guillem predicant en mallorquí, quan se va sentir una veu fosca i potent que deia: "Esto no se puede aguantar". d'Ença d'aquest fet, es rector d'Es Coll predica i diu les misses en castellà, suposam que per por o per sospites de que la veu fos de l'Esperit Sant.

Noltros, que entenen d'aquestes coses, sabem que no ho era la veu de l'Esperit Sant, era la veu

d'un pobre diable que no sabia de que anava.

De manera que sugerim ben cordialment al senyor rector de no fer massa cas als pobres diables i em-

plei la llengua del Beat Ramon Llull, germa major de nostra raça a les celebracions i festes de la nostra comunitat. Que deixi la llengua castellana als

fidels de l'Esglesia dels Testimonis de Jehovà o d'altres esglésies no arrelades a la nostra terra.

Si ho fa així, tots hi sortirem guanyant.

Sant Josep i la Mare de Deu amb el Nin en el moment de la adoració.

La Sibilla va profetitzar desastres i catàstrofes.

HIPEROCASIO

EL PRIMER GRAN MERCAT A MALLORCA EN ARTICLES DE SEGONA MA

SI TENIU QUALQUE COSA PER VENDRE O SI EN VOLEU COMPRAR, VISITAU-NOS

GRAN EXPOSICIO:
MAQUINARIA D'HOSTELERIA
PORTES I FINESTRES
SANITARIS BANY
GRIFERIA
MENJADORS, DORMITORIS, TRESILLOS
MOBLES DE CUINA
MOBLES D'OFICINA
ANTIGUETATS
SERVICI DE FUSTERIA
I MOLTES ALTRES COSES

CARRETERA VELLA DE SINEU. TEL. 41!

FERRIOL.

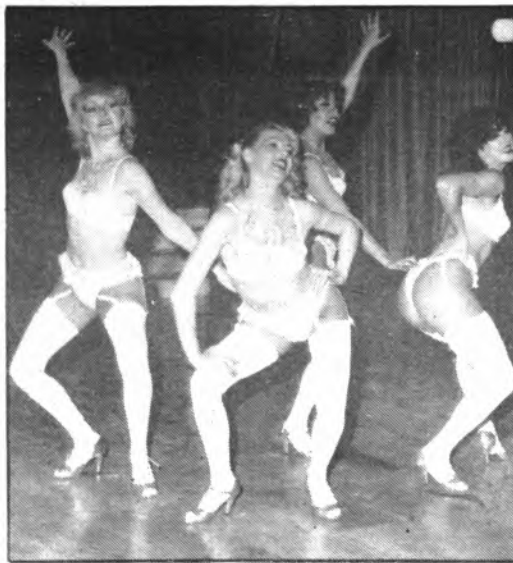

Trans Insular Palma

S.A.
Servicis de Camions
i Grúes
Telèfons: 250287-
254937
CIUTAT DE MALLORCA

El batle de S'Arenal no hi podia mancar.

El show, fou massa.

Els metges i les metgeses en taula apart.

Noces d'argent a S'Arenal

El matrimoni Sastre amb dos dels seus fills. La filla major, que és una belleza, ja té 23 anys i no se sap que tengui pretendent.

El president d'Alianza Popular de S'Arenal Damià Sastre Bauçà, va celebrar aquesta setmana passada les seves nocces de plata amb dona Coloma, la seva dona, aquests 25 anys darrers.

La flor i nata de la societat arenalera el va acompanyar tant a la celebració religiosa al monastir de Gràcia com al sopar al restaurant Piscis de S'Arenal. Les fotografies, però són més eloqüents que les paraules...

El president del Govern assistí a les nocces acompanyat de la primera dama de les nostres illes.

El ball, ben animat.

JOAN GARCIES

Reparacions R.T.V.
Equips HI-FI
Reparacions electròniques en general
Carrer Músic Francesc Frontera, 10
Contestador automàtic, 264335
Coll d'En Rabassa

Tel. 269416
S'ARENAL DE MALLORCA

FOTO-CINE-ESTUDI

Kamal

Fotocòpies a l'acte
Reportatges foto-cine
Carnets color
Industrial
Publicitària
Material fotogràfic
Servei de revelat
per a l'aficionat
Canvi de les Meravelles

LAS MARAVILLAS LLOGUER DE COTXES CAR HIRE

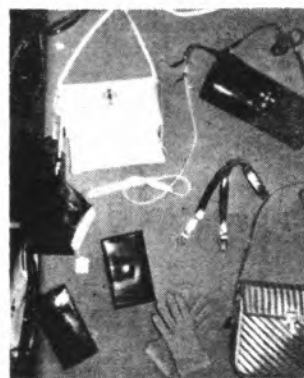
Llaüt, 40 - Tel. 26 41 25
Les Meravelles
S'Arenal de Mallorca

SE VENEN
PORTES - FINESTRES
PERSIANES I
VIDRIERES

Pedro J. Armijo Sánchez
Carrer Jover Coll, 26
Tel. 275283 Part. 270673
SON FERRIOL

El darrer crit en bosses i articles en pell

CURTITS

Avinguda Nacional
devora

HOTEL TOKIO

Fum-Fum-Foc!!

VALERIA PUJOL

Qui es pensi que Crist va néixer el 25 de desembre fum-fum-fum de l'any O com qui diu, va ben errat i ja s'ho pot pintar a l'oli. (Per cert que això de fum-fum sempre m'havia sonat més a elecció de papa que a naixement de Déu). Deia que va errat perquè, com saben els entesos en usos i costums, el dit *dia de Natale* no és res més que la cristianització de la festa pagana de l'allargament del dia després del solstici d'hivern. La mare dels ous de tot aquest intríngulis fou Constantí que no en tingué prou amb teixir el canemàs de l'Església i l'Estat sinó que també li passà pel cap integrar tot allò que quedava surant encara del món pagà. O sigui que les coses tal com són. I el dia de Reis el mateix, el que passa és que quan els de l'Església de la banda de Roma es van copiar l'Epifania dels d'Orient van es-

pecialitzar les Festes. Això és tot. I de tot aquest enrenou de naixement i d'adoració fa 1984 anys. Un bon feix de celebracions que sempre comencen i acaben igual. Una mica de cor tendre, una mica de Pau a la Terra als homes de Bona Voluntat, una mica de per Nadal cada ovella al seu corral... I en realitat sempre allò que deia en Salvat: «Demà posats a taula oblidarem els pobres / -i tan pobres com són- / etcètera...». I això considerant-ho encara d'una manera optimista, perquè en realitat, què queda del Nadal? De sentiment religiós ni cinc, en realitat de família i celebracions religioses tampoc no gaires. El que queda és només el negoci, l'explotació econòmica d'un cert sentimentalisme. Ja ho deia aquella cançó: «El negoci no té cor / el negoci no té entranyes. / Avui manen les finances, / avui mana qui té l'or». Una mica de treva de vegades per quedar bé i tornem-hi, a ma-

tar guerrillers, terroristes, agents de l'ordre establert, culpables, innocents; tornem-hi a fer explotar dipòsits de gas, a perdre el control dels pesticides... Verdaderament dantesc i gens nadalenc. Ben malastruc tot plegat.

Si hom gira els ulls enrera i, pensa en el Nadal dels pares o dels avis hi troba la llumeta d'una certa il·lusió, si més no la il·lusió de la misèria de vegades (no sé si això és bo o és dolent). En una societat tradicional i no consumista el Nadal encara que fos des d'una perspectiva pseudo-religiosa mantenia la il·lusió de la Festa, del dinar o del vestit. Tenia una funcionalitat mítica. Podria ser un subsistema d'un metarelleu (Baudrillard dixit?). Un engany tanmateix com tots els mites, perquè l'explotació, la crisi i la misèria subsistien. En aquest sentit, independentment del que estigués passant al món, la laïcitat del negoci nadalenc no arribava a ofegar del tot una certa mística religiosa. Però precisament en aquesta nostra societat anomenada postmoderna, utilitària, performativa no hi ha lloc per als mites, ni per als grans ni per als petits, i es manifesten de manera brutalment descarnada, obscena, els fils que ens lliguen i ens mouen alhora que es perd la il·lusió de l'espectativa. Hem d'entendre, és clar, que aquesta mena d'anàlisi només pot ser vàlida per a la nostra societat en «crisi satisfeta», no per a aquells qui es moren literalment i materialment de fam. El Nadal doncs en la nostra societat ha esdevingut una festa laica, ni pagana ni religiosa. El Nadal són uns quants magatzems ben il·luminats, un feix d'anuncis comercials a la TV, unes petites vacances per a la majoria de treballadors (més llargues si ets professional i/o treballador de l'ensenyament), uns quants regals, un bon dinar, tanmateix

no gaire diferent del que pots fer qualsevol cap de setmana a l'Agut d'Avinyó, al Gran Cafè o al Racó d'en Binu (un dia és un dia) i una mica de bicarbonat, o de sal de fruites o un deixatat de gelodrox si et fa un mal especial el païdor. (No et sembla això un poema, amic Martí i Pol?).

Posats a pensar és ben esfereïdora encara l'actualitat del Nadal Salvatià. Llegint-lo ens hi sentim identificats. Ens veim en el nostre talaïot llegint com a l'Àfrica es moren de fam, a Mèxic salten pels aires, a l'Índia moren enverinats, els grans es disputen el domini del món. Aquest serà un bon fi de segle. Tenia tota la raó el meu avi quan amb la seva característica saviesa popular sentenciava tot dient: «Se n'han vist, se'n veuen i se'n veuran».

Precisament, pel que sembla, darrerament el Papa es comença a manifestar preocupat per les profecies de San Malaquies i que esperonat pels dubtes evacuà consultes amb Mister Reagan. Aquest que es mostrà escèptic demanà consell als seus assessors que li recomanaren de llegir 1984 d'Orwell. El President quedà impressionat, però alhora decebut pels relatius dons profètics de l'autor. Això era així quan de sobte se li encengué la llumeta i digué: «Les profecies (ni que siguin laiques) no poden deixar d'acomplir-se. Jo me n'encarrego. Orwell no pot quedar com un mentider». Els símbols de Nadal i els Reis venien com l'anell al dit. Trucà a Txernenko per deixar les coses clares, trucà al Papa, proclamà l'Anticrist i baixà al soterrani a esperar per dir: «Fum-fum-FOC!» Si per Reis veieu estels amb cua solcant l'espai heu de saber que seran missils. Només us resta encomanar-vos a Santa Bàrbara, futura patrona de l'OTAN.

Perruqueria
Hairdresser
Coiffeur
Friseur

Maravillas UNISEX

Carrer Misió de Santa Bàrbara
Devora l'Hotel San Francisco
Tel. 264960 LES MERAVELLES

Netetja de cutis
Massatges facials i
corporals
Trataments facials i
corporals
Depilació a la cera
Manicura i pedicura
Maquillatges
Ballet clàssic
Gimnàstica de
manteniment
Jazz

Carrer de Sor Damiana, 6 entresol - porta B.
Tels. 269260 - 269843 ES PIL·LARI

INTERFRI S.A.

**Maquinària per a l'Hosteleria,
Alimentació i Aire Acondicionat**

Servici tècnic garantit

Carrer Horaci, 13 Tels. 268313 — 268350
Ca'n Pastilla

Gimnàstica Rítmica i de Manteniment
Classes d'anglès (Profesora Nativa)
Altres Activitats (Horaris a convenir)

Carrer de Pàdua, 2
Ca'n Pastilla

Notícies i comentaris

Cuida aquesta
plana Tomeu
Sbert

Nou llibre d'Antoni Galmés

Antoni Galmés Riera, arenaler d'adopció, fill predilecte de Selva i nascut a Manacor, acaba de publicar un nou llibre. Aquesta vegada, la seva estimable publicació està dedicada a l'Agrupació Aires de Muntanya, de Selva, de la qual Galmés en fou fundador i durant 27 anys director, aconseguint destacats premis tant a nivell illenc, com nacional i internacional.

El títol del llibre és "Història d'Aires de Muntanya contada per els demés". Té unes 400 pàgines i constitueix un vertader testimoni històric. Ha estat editat per l'Imprenta Bahía, de S'Arenal, que dirigeix en Sebastià Socies, havent lograt un llibre preciós.

Varem anar a la presentació del llibre. Fou a Ciutat, al Casal de Belles Arts. Feu la presentació l'escriptor i periodista Joan Bonet i després parlà el mateix autor. Hi va haver aiximateix actuació brillantíssima del grup Aires de Muntanya i Antoni Galmés rebé moltes felicitacions.

En Jaume Serra, d'Inca, va dedicar unes gloses a mestre Galmés. Molt simpàtiques i entranyables. Diuen així:

"Admirat mestre Galmes,
foldorista infatigable,
vos proclamam admirable
i vos mereixeu molt més.

Hàbilment sabeu descriure
records d'antiga gaubança,
i alimentar l'esperança
per fer-los tornar reviuire.

Rebeu l'admiració
i un ramell d'agraïments,
dels passats i dels presents
que han estat components

de la nostra Agrupació

De ingratitud faltaria,
més distingir evitaré,
anomenat-vos també
perque part del mèrit té,
la vostra esposa Maria.

Per part nostra, tenim que donar la
més sincera i cordial felicitació al nostre
mestre arenaler, Antoni Galmés. Un home
que me manifestà s'altre dia que ja està
treballant en un nou llibre, el segon tom
de "Cultura Popular".

Foto retrospectiva de
Antoni Galmés. Ere l'any
1961. Ell dirigia a l'Agrupació
selvatgina "Aires de
Muntanya". D'un poble
petit en sortí una Agrupació
Artística molt gran.
Un exemple a imitar.

Un hivern a Mallorca

A l'Auditorium de
l'Agrupació d'Hotelers que
presideix Bartomeu Xame-
na, van tenir lloc, actes
culturals d'elevada impor-
tancia i que formen part
de "Un hivern a Mallor-
ca". Segueixen i seguiran.

"Sogesur S.A." Nou cap de servei

El cap de serveis de
l'empresa municipalitzada
d'aigua de Lluçmajor, i
S'Arenal, Tomás Criado,
ha estat destinat a Utrera
(Andalucía).

Per substituir-lo ha vin-
gut en Bernat de Amo Gar-
rido. Li desitjam sort.
Benvingut.

Els jubilats municipals llucmajorers

Dias passats a un restaurant de S'Estanyol es reuniren, en acte anual de companierisme, els jubilats municipals llucmajorers, que es troben plens de vida. A la fotografia poden veure d'esquerra a dreta: Lluç Tomás, Nicolau Roca, Gabriel Moràñez, Gabriel Taverner, Antoni Alou, Antoni Monserrat que també fou batle de barri, Bernat Tomás i Joan Oliver. Faltaren a la cita, per motius de força major, Gori Rubí i Nadal Llompart.

Que per molts anys es pugui repetir aquesta amistosa i fraternal reunió.

Fotos d'ahir i d'avui

I aquí la foto comentada. Un grup de persones que temps enrera organitzaven festes, actes culturals o el que es presentàs, inclosos uns bons sopars. Quina la tramarien aquí? Qualque cosa bona, això sí. La cadira buida a l'esquerra és la d'en Vicens Tur, qui feia el retrate. Després d'esquerra a dreta, voltant, veim a Toni Martí, Jeroni Llodrà (e.p.d.), Joan Ferrer, Damià Capó, Tomeu Sbert, Biel Amengual, Ferrand Frau, un convidat i el llevonses ecònom de S'Arenal, Bartomeu Gomila.

In en Pere Canals on era? En falten altres també, però a través d'aquesta plana els farà desfilar a tots. Al "tantu" idons al veniders números de "S'Arenal de Mallorca". "Fotos d'avui i d'ahir", una secció que serà quinquenal.

Esbertada en vers

Cada quincena faré
una petita glosada,
la titularé "esbertada",
i de bon gust esbertaré
d'esbertades un xinxé...

Quinzenalment

Ja que m'agrada es glosar
qualsevol tema serà
motiu d'esbertà a balquena.
I és normal, si tenc sa vena
que esbertant puc fer rimar!

Mateu Canals haurà d'esperar

L'arenaler, Mateu Canals, haurà d'esperar, per poder esser, president de la Federació Espanyola de Ciclisme. L'anunciada renovació i també remodelació no serà enguany.

Exposició de ceràmica Maria A. Carrió.

En el carrer Berlín, ha exposat la coneguda ceramista Maria Antònia Carrió. L'escenari es la fa poc temps inaugurada "Galeria d'Art", baix iniciativa de l'artista Fèlix Lluís Pascua.

L'exposició de Maria Antònia ha estat molt visitada durant aquestes festes passades i es pot visitar encara fins al darrers dies d'aquest mes de gener.

Segons ens manifestava F.L.L. Pascua, seguiran més exposicions i mostres d'Art a la mateixa galeria.

Fútbol sala - Fútbol sala ★ Fútbol sala ★ Fútbol sala ★ Fútbol sala ★

RESULTATS I CLASSIFICACIONS

GRUPO A

Radio Taxi-Asociació A. Farmacia. .5-10
 Hotel Negresco-Vins y Licors. 3-3
 Bar Guacamayo-Distribuidora Roger. 2-4
 Viajes Pelican-Es Fogueró 1-6

CLASIFICACION

Es Fogueró	3	3	0	0	25	8	6
Distribu. Roger	3	2	0	1	12	12	4
Hotel Negresco	3	1	1	1	19	13	3
Bar Guacamayo	3	1	1	1	16	14	3
Viajes Pelican	3	1	1	1	19	18	3
Vins y Licors	3	1	1	1	14	20	3
A. A. Farmacia	3	1	0	2	14	18	2
Radio Taxi	3	0	0	3	7	26	0

RESULTATS I CLASSIFICACIONS

GRUPO B

S'Aranjassa-Bar Quinramis. 9-2
 Viajes Europlan-Col. Adm. de Fincas.24-0
 S.A.R.-Bodega Salobreña 4-13
 Viajes Sidetours-Jumbo Renta Cars. . 5-8

CLASSIFICACION

Viajes Europlan	3	3	0	0	42	8	6
S'Aranjassa	3	3	0	0	29	7	6
Bodega Salobreña	3	2	0	1	25	21	4
Jumbo Renta Cars	3	2	0	1	18	18	4
Bar Quinramis	3	1	0	2	15	20	2
Col. A. Fincas	3	1	0	2	12	25	2
Viajes Sidetours	3	0	0	3	14	25	0
S.A.R.	3	0	0	3	11	32	0

Distribuidora Rotger. Distribueixen periódics i revistes per tot arreu. Van segons a la classificació del grup A.

Vins i Licors. Una firma distribuïdora molt connectada amb el Superarenal.

Es Fogueró. Van primers a la classificació amb molta ventatge.

LA DIRECCIÓ DE

RESTAURANTE-ESPECTACULO

Final Autopista-Carretera a Santanyi-Tel: 264350-264354-264358-Palma de Mallorca

DESITJA ALS SEUS AMICS,
 CONEGUTS I PUBLIC EN GENERAL UN
 VENTUROS ANY 1985

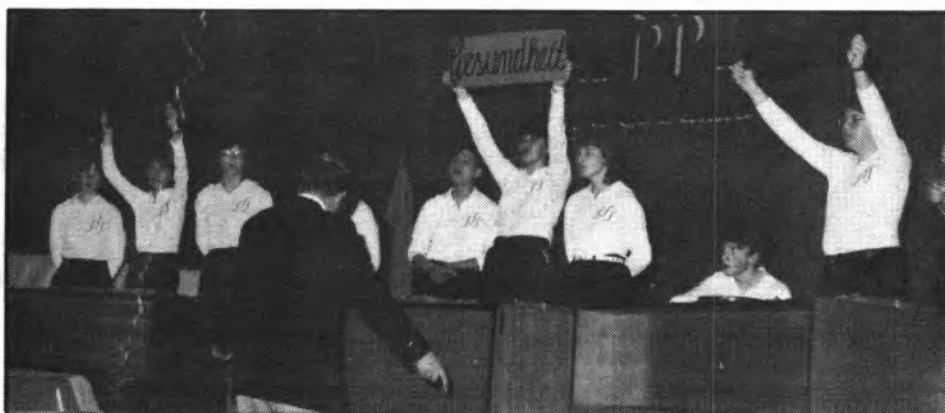
Aquesta petita arenalera, fou atropellada per un cotxe davant el Bacomo. Recomanam prudència als conductors i que se respectin els 40 k. de velocitat màxima que hi ha dins les zones urbanes.

Els cans de Cala Blava, abandonats pels seus amos durant l'hivern trabuquen les portadores de goma i mengen allò que hi troben. Que hi ferem? Qualque cosa han de menjar els mesquins.

L'Autovia de S'Arenal està acabada a la zona de Cala Blava, a les altres zones s'ha fa molta de feina. Suposam que aquest estiu estarà en funcionament.

Dia 4 de gener tinguem concert de coral a l'Auditori de S'Arenal. Un concert a càrrec de "Die Chidberger" que cantaren i jugaren fent les delícies del públic assistent. Recomanam aquests concerts que se fan dins el programa un hivern a Mallorca i que, a més de ser deliciosos, són gratuïts i se fan a mitjan horabaixa.

Avda. Bmè. Riutort, 55 - Local 4 (Balneario 1)
PLAYA DE PALMA (Mallorca)
Telfs. 268100-268682

G.A.T. 1114

Avda. Tomeu Riutort, 55-Locs 14 (Balneari 1)
S'Arenal de Mallorca
Telfs.: 268100-268662.

CIRCUITS D'HIVERN

Sorties de Palma garantitzades
(sense mínim de participants)

CIRCUIT	N.o de DIES	SORTIDES	PREUS des de:
Fantasia Andalus	8	tots els dissabtes	47.000
Al-Andalus	6	tots els dilluns	41.200
Portugal-Andalus	10	tots els dissabtes	40.100
Andalus-Marroc	10	tots els dissabtes	50.500
Cap de setmana a Eivissa	3	tots els divendres	8.800
Cap de setmana a Menorca	3	tots els divendres	9.200
Galícia	8	decembre: 22, gener: 13	
		febrer: 3 i 17, març: 4	38.300
Portugal-Madrid	8	decembre: 3 i 17, gener: 7	
		febrer: 4, març: 4	36.800
Portugal-Castellá	8	decembre: 3 i 17, gener: 7	
		febrer: 4, març: 4	43.400
Benelux i Paris	10	decembre: 3 i 17, gener: 7	
		febrer: 10, març: 15	58.100
Suïssa-Selva Negra	8	decembre: 1, gener: 15	
		febrer: 10, març: 15	55.200
Italia	10	decembre: 1 i 18, gener: 6 i 21	
		febrer: 3 i 17, març: 2 i 20	58.300
Paris i Castells del Loire	8	decembre: 2 i 28, gener: 6 i 21	
		febrer: 2 i 16, març: 2 i 20	43.300
Austria (Baviera-Tirol-Viena)	12	decembre: 9, gener: 19	
		febrer: 5, març: 5	74.600

LA MILLOR
SALA DE JOCS
DE S'ARENAL

A GALERIES CUPIDO DAVANT
EL BALNEARI 4 S'ARENAL DE
MALLORCA

El rei Herodes

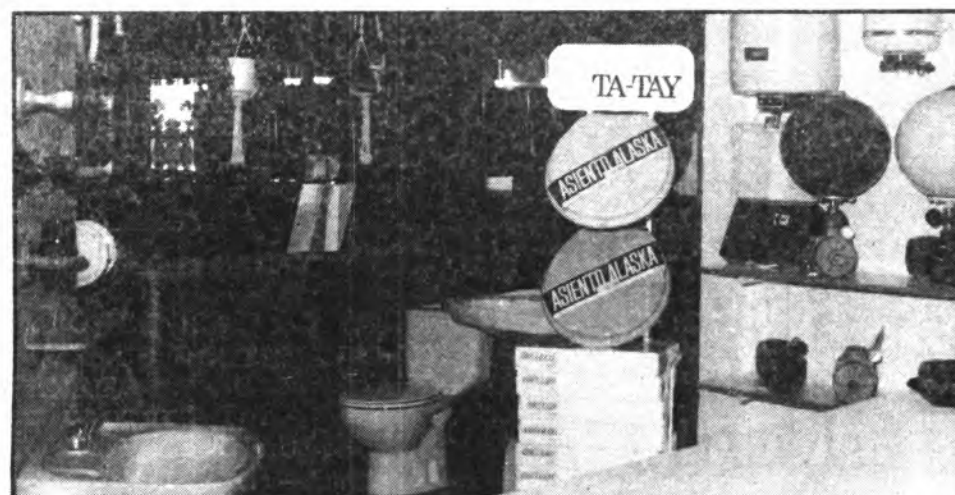

Sibil·la

Gran foc del cel, devallarà
mar fons i rius, tot cremarà,
la lluna no darà claror
i tot lo Mon serà tristor.

Rei Herodes

Amb tant d'obscuritat
ninguna tristor tendré
perque ben il·luminat
el meu palau jo tendré.

Instal·lacions Sanitàries Calefacció. Energina Solar Gas i Goteig.
FONTANERIA MULET & MORRO
Exposició i Venta: Carrer Formentera, 5. Tel. 262620. S'Arenal de Mallorca.

Com cada any, l'Agrupació Cultural de S'Arenal va representar EL REI HERODES al teatre de la Porciúncula. Ara, el dia de Sant Antoni, la nostra agrupació anirà a Llucmajor, on segons el batle Zanoguera, fa més de 40 anys que no han vist El Rei Herodes.

Que te pareix secretari
que hi pots anar confiat?
Amb el poble que s'ha alçat,
a favor del meu contrari?

Les dones del Rei, unes bel·leses.

Escola passiva, escola activa

Les tècniques d'educació a les escoles són moltes i variades. M'atreveiria a resumir-les en dos "estils". Una seria "l'escola passiva" i l'altra "l'escola activa". Aquests termes no impliquen que un mestre de l'escola passiva faci menys feina que un de l'activa, però sí que a una escola tradicional es treballa, fonamentalment, amb el dogma. El mestre realitza les seves explicacions autoritàries i totalment dirigides, mentre que el discent escolta i, teòricament, aprèn (aprenentatge només temporal). Amb això podem observar que la iniciativa és totalment del mestre, mentre que el nin només actua en conseqüència de l'ordenat pel docent. Generalment les tasques a realitzar solen ésser mecàniques i sense un sistema lògic de raonament. Aquesta tècnica pot dur, parantment, bons resultats a curt terme, però a llarg terme convertirà al nin en una màquina de repetició i sense una visió real i objectiva de les coses. L'infant que s'adapti a aquest sistema serà el nin moderat i que sap guardar la compostura i que fàcilment podrem dominar, manipular... Mentre això es dona, l'altre quedarà marginat i tindrà grans dificultats per adaptar-se.

Com m'agrada dir el que és bo i el que és dolent, vull senyalar que hi ha persones que amb aquesta educació passiva han arri-

bat molt amunt... Però pensau que els dotats per als estudis són capaços d'efectuar una adaptació en tots els camps. És més, moltes vegades, aquests al·lots tenen un ambient familiar molt influent i capaç de rectificar o suplir les deficiències de l'educació. D'aquí que no hàgim de trobar estrany alguns d'aquests èxits. Diuen que "les excepcions confirmen la regla".

D'altra banda tenim "l'escola activa". Com diu Neill, "avui la consigna és aprendre jugant". Això no vol dir que hàgim de deixar de treballar a l'escola, però sí que hem d'aprofitar aquesta gran activitat que tenen els infants. Millor manera d'aprofitar-la és aplicar "el joc" com a activitat bàsica de l'activitat escolar. En Neill també diu: "S'ha de preparar l'infant per la vida", i que jo sàpiga, a la vida no estam asseguts esperant rebre els coneixements d'una forma passiva. Normalment tenim una participació activa en la tasca quotidiana.

Si pensam els motius que té el nin per no agrair-li l'escola observarem que falla, principalment, l'activitat, és a dir, el procés d'aprenentatge. Musgrave ens parla i diu "...hauríem d'ensenyar als nins com averiguar les coses, per ells mateixos". És molt més important que sàpiga cercar, investigar, observar i raonar que, simplement, funcionar com

una acumulació de coneixements. Molt possiblement aquests coneixements s'oblidaran quan hàgim deixat l'escola. Una vegada acabada l'escola ens queda un percentatge molt baix de coneixements retenguts. Això no vol dir que no hàgim de treballar el desenvolupament de la memòria, però s'ha de fer

d'una forma més efectiva i activa, i no tan mecànica.

Per tot això, crec que els llibres de text són secundaris. És més necessària una bona biblioteca, unes bones màquines d'impressió gràfica, uns bons mitjans audiovisuals... Durant molts d'anys això

només ho podien tenir les escoles privades. Elles tenien doblers i ajuda estatal, mentre que l'escola pública ha estat abandonada. Però de moment noltros no hem deixat que la "privada" tenguí tot el que és necessari per una educació moderna i positiva. "Renovar-se o morir".

També vull dir que s'ha d'ésser realista. Si no conseqüim, a més doblers, una reducció d'alumnes —és a dir, un augment de la dotació de mestres—, no podrà realitzar-se una renovació i, al mateix temps, aquest intent de modernització fracassarà. Cap Vermell.

Nins i nines de l'Escola Pública de S'Arenal-Ciutat un dia d'esbarjo a l'explanada devora l'Hotel Gèminis.

La festa de Crist Rei duu a aquella dita tallant de Jesús: "Doneu a Déu allò que és de Déu, i al Cèsar allò que és del Cèsar". I llestos.

Quan Jesús deia això, tenia a les mans un diner amb el Cèsar encunyat de perfil. Allò era del Cèsar; els diners sempre ho són, no són mai de Déu. Per aquesta banda, la dita en rebla una altra: "No podeu servir Déu i el diner". I les dues dites reblen la primera benaurança.

Hi torno. Els diners mai no seran regne de Déu.

Però. Però el regne de Déu i el regne del Cèsar s'encavallen tant en la nostra vida, que feina tenim a destriar-los. Cada un de nosaltres és alhora "regne de Déu" i "regne del Cèsar".

Veureu. Ara estic escrivint. Això que escric, voldria que fos del tot regne de Déu, perquè parlo des de la fe. Però, vulgui o no vulgui, també és regne del Cèsar, regne temporal, perquè parlo en català, escric des d'una realitat humana, des de la "polis" del meu país. I fins algú pot arribar a dir que "practico el catalanisme".

Ho deixo. L'embolic gros ve quan ens embardissem a la història de l'Església.

L'Església, germans, s'ha descuidat sovint de la dita de Jesús. Ha fet política. Cada cop que n'ha fet, els temples han cremat, però l'Església no n'ha sortit escarmentada, ha tornat a fer política. I tornem-hi, a cremar temples.

Déu i el Cèsar

Agafem-nos-ho a llargues gambades.

Allò que més tard varen ser els Estats Pontificis, no venia de cap paper escrit, venia de vida.

Quan els bàrbars longobards entraren a sang i foc a Milà, el governador romà i els prohoms n'havien fugit. Però el bisbe havia restat entre els seus, només el bisbe podia parlar amb els bàrbars per salvar la ciutat. Més o menys, això mateix va passar arreu, i va passar a Roma. Vés a saber on eren l'emperador i els imperials, quan Atila arribà a les portes de l'urbs. Només el va aturar el papa.

Davant d'Atila, el papa va fer el seu deure. Com el va fer aquell missioner blanc que va salvar els negres de la seva tribu de l'estrall del pas d'uns altres.

Encara avui, els cristians de les Amèriques volen salvar els seus pobles de les tribus de bancs i bankers. Cert, a les males hores, els cristians han de salvar la seva tribu, els seus pobles, el seu poble.

Ai, Déu meu. El mal és que l'Església, feta d'homes pecadors, no s'atura ací; i el testimoni d'amor a la terra se li torna poder. El bisbe fa de reietó i el rector juga a rei Pepet.

I al cim de dalt de tot, després d'aturar els bàrbars, el papa es va trobar Cèsar. Ja abans de Carlemany, cap al

800, i fins a Vittorio Emanuele, al 1870, que ja són anys, el papa fou rei dels Estats Pontificis.

Ficat a remenar lleis i papers, el papa ja ni es recordava d'on li venia el poder real. El volia trobar en papers i lleis, com si fos un present de Constantí al successor de Pere. Per cert que prou li va rebotre un ambaixador venecià, que se les sabia totes. El papa li preguntava en quin paper estava escrit el dret de Venècia a no sé quina ciutat de l'Adriàtic. L'ambaixador li va respondre que ho trobaria a l'altra cara del paper que donava dret papal als Estats Pontificis. I muts.

Fos com fos, durant més d'un mil·lenni, el papa va fer de Cèsar. Tenia territoris i súbdits, governava, cobrava impostos, legislava lleis per a les cases de mala vida, condemnava a mort, tallava colls, feia política amb el de França per entrebancar el nostre Pere més o menys catòlic. Posem per cas.

Al 1870, la reialesa temporal del papa era tan cosa feta, que tots els catòlics de la crosta es posaren a cridar: "Visca el papa rei". Res a fer. Roma fou capital d'Itàlia i, mentre escagixaven el monument més lleig del món a Vittorio Emanuele, el papa es tancava al Vaticà a fer la rebequeria. Fins als acords de Laterà amb Mussolini.

Gràcies a Déu, avui el papa no és

rei d'enlloc, però passeu una estona a la porta anegica. Els suïssos la vigilen i demanen papers, els cotxes duen matrícula vaticana, venen segells vaticans. I en l'urc de qualsevol mig missenyor hi ha encara l'enyorament del papa rei.

Déu meu, la vaticanera ha de perdre aquesta enyorança, l'han de perdre els bisbes, l'hem de perdre tots. Hem de deixar la política temporal al Cèsar. I si algun cristià fa política, que Déu el beneeixi, però que no emboliqui els altres que troba a missa. I que faci política com si combregués.

No capgirem la festa de Crist Rei. El regne del Cèsar és un regne de collites. Cull diners, dinerons, cultura, cultueta i fins cull cançons i senyeres. El regne de Déu només és un regne de llavors amagades, com la gràcia.

Déu sigui lloat. A la collita només hi ha el gra que hi ha. A les llavors, hi és tot allò colgat, que brotarà lluny de terrers. Al regne de Déu de les llavors, s'hi amaga la innocència de la bona fe i hi treu una mica de brot la fe.

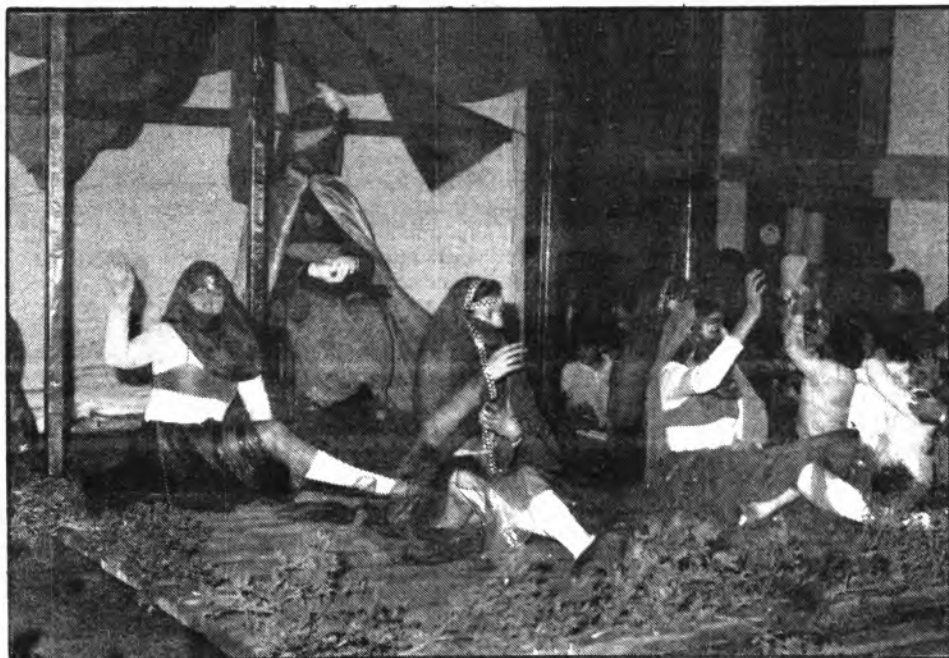
Una llavor amagada i uns quants brots d'amor cristià. Ací baix, el regne de Déu no és res més. Déu ens guardi de la temptació de fer i comptar collita, Déu ens faci la gràcia de sembrar i sembrar i sembrar amb l'esperança que no compta sacs.

Déu ens doni la collita del regne, sense Cèsar, de la glòria.

Josep M. Ballarín i Monset
Capellà de Queralt

Els Reis màgics, vengueren a S'Arenal.

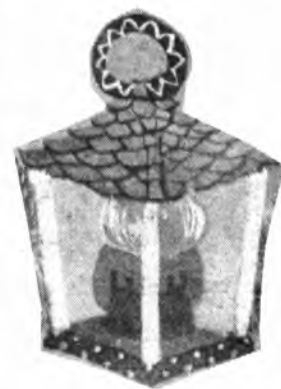
El Rei Negre menava les dones del seu haren.

La banda de música des Rafal esperava a la comitiva reial.

Sant Josep i la Mare de Deu, amb l'Infant.

Molts d'angels acompanyaven a l'Infant Jesús.

El batle de S'Arenal els donà la benvinguda.

